

2025/1892

26.9.2025.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES DIREKTĪVA (ES) 2025/1892

(2025. gada 10. septembris),

ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 192. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Visu veidu atkritumu rašanās novēršana un apsaimniekošana ir būtiski svarīgs politikas rīks centienos panākt vides un cilvēku veselības aizsardzību Savienībā. Tā kā dalībvalstis savus atkritumu rašanās novēršanas un apsaimniekošanas plānus cenšas pastāvīgi uzlabot, ir ļoti svarīgi stingri piemērot atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju, kas izklāstīta Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/98/EK ⁽³⁾ ("atkritumu apsaimniekošanas hierarhija").
- (2) Eiropas zaļajā kursā, kas izklāstīts Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumā, un jaunajā aprites ekonomikas rīcības plānā "Par tīrāku un konkurētspējīgāku Eiropu", kas izklāstīts Komisijas 2020. gada 11. marta paziņojumā, aicināts pastiprināt un paātrināt Savienības un dalībvalstu rīcību, ar ko nodrošina tekstilnozares un pārtikas nozares vidisko un sociālo ilgtspēju, jo tās ir vadošās pozīcijās esošas resursietilpīgas nozares, kas rada būtiskas negatīvas vidiskās eksternalitātes. Minētajās nozarēs progresu virzībā uz pārkārtošanos uz aprites ekonomiku un dekarbonizāciju cita starpā kavē finansējuma nepietiekamība un tehnoloģiskās nepilnības. Pārtikas nozare un tekstilnozare ir attiecīgi pirmā un ceturrtā resursietilpīgākā nozare, un tajās netiek pilnībā ievēroti Savienības atkritumu apsaimniekošanas pamatprincipi, ko paredz atkritumu apsaimniekošanas hierarhija, saskaņā ar kuru par prioritāti jāizvirza atkritumu rašanās novēršana, kam seko sagatavošana atkārtotai izmantošanai un pārstrāde. Minētajiem izaicinājumiem ir vajadzīgi sistēmiski aprites cikla pieejā balstīti risinājumi, īpašu uzmanību pievēršot pārtikai un tekstilizstrādājumiem.
- (3) Saskaņā ar Komisijas 2022. gada 30. marta paziņojumu par ES Tekstilizstrādājumu ilgtspējas un apritīguma stratēģiju ("stratēģija") ir jāizdara būtiskas izmaiņas un jāatkāpjas no pašreiz valdošās lineārās pieejas tekstilizstrādājumu izstrādes, ražošanas, lietošanas un izmešanas posmā, un it sevišķi ir jāierobežo ātrā mode. Saskaņā ar stratēģisko redzējumu 2030. gadam patērētāji lielāku labumu gūst no kvalitatīviem un cenas ziņā pieņemamiem tekstilizstrādājumiem. Stratēģijā uzsvērts, cik svarīgi ir panākt, ka ražotāji uzņemas atbildību par savu produktu radītajiem atkritumiem, un tajā norādīts, ka attiecībā uz tekstilizstrādājumiem Savienības līmenī jāizstrādā saskaņoti ražotāja paplašinātās atbildības noteikumi, kuros būtu paredzēta maksu ekomodulācija. Tajā teikts, ka svarīgs minēto noteikumu mērķis ir radīt ekonomiku, kurā pienācīgu vietu ieņem tekstilizstrādājumu savākšana, šķirošana, atkārtota izmantošana, sagatavošana atkārtotai izmantošanai un reciklēšana, kā arī mudināt ražotājus savus produktus izstrādāt tā, lai tiktu ievēroti apritīguma principi. Minētajā nolūkā tā paredz, ka ievērojama daļa no ražotāju iemaksām ražotāja paplašinātās atbildības shēmās tiks veltīta atkritumu rašanās novēršanas pasākumiem un to sagatavošanai atkārtotai izmantošanai. Stratēģija arī atbalsta nepieciešamību pēc stingrākām un inovatīvākām ilgtspējīgas bioloģisko resursu pārvaldības pieejām, kuras palīdzētu palielināt pārtikas atkritumu apritīgumu un valorizāciju un biobāzētu tekstilizstrādājumu atkārtotu izmantošanu.

⁽¹⁾ OV C, C/2024/888, 6.2.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/888/oj>.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2024. gada 13. marta nostāja (OV C, C/2025/1033, 27.2.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/1033/oj>) un Padomes 2025. gada 23. jūnija nostāja pirmajā lasījumā (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta). Eiropas Parlamenta 2025. gada 9. septembra nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu (OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/98/oj>).

- (4) Pienācīga tekstilizstrādājumu savākšana palīdzēs samazināt sintētisko tekstilizstrādājumu atkritumu klātbūtni vidē, tostarp sauszemes un jūras ekosistēmās, nodrošinot, ka tekstilizstrādājumi tiek izmantoti atkārtoti, pārstrādāti un ka – galu galā – tiem tiek dota jauna dzīve, tādējādi veicinot aprites ekonomiku.
- (5) Ņemot vērā pārtikas izšķērdēšanas negatīvo ietekmi, dalībvalstis apņēmas veikt pasākumus, kuri veicinātu pārtikas izšķērdēšanas novēršanu un samazināšanu saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas 2015. gada 25. septembrī pieņemto Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam, jo īpaši ANO ilgtspējīgas attīstības mērķa (IAM) 12.3. mērķrādītāju – līdz 2030. gadam uz pusi samazināt pārtikas izšķērdēšanu uz vienu iedzīvotāju mazumtirdzniecības un patērētāju līmenī un samazināt pārtikas zudumus ražošanas un piegādes ķēdēs, tostarp arī zudumus pēc ražas novākšanas. Minētie pasākumi ir vērsti uz pārtikas atkritumu rašanās novēršanu un samazināšanu primārajā ražošanā, pārstrādē un izgatavošanā, mazumtirdzniecībā un citos pārtikas izplatīšanas kanālos, restorānos un sabiedriskajā ēdināšanā, kā arī mājāsaimniecībās.
- (6) Pēc Konferences par Eiropas nākotni, kura norisinājās laikā no 2021. gada aprīļa līdz 2022. gada maijam, Komisija apņēmas dot iespēju pirms dažiem svarīgiem priekšlikumiem pilsoņu paneldiskusijās apspriesties un nākt klajā ar ieteikumiem. Minētajā sakarā no 2022. gada decembra līdz 2023. gada februārim tika organizēta Eiropas pilsoņu paneldiskusija, lai tiktu sagatavota virkne ieteikumu par to, kā pastiprināt pasākumus, ar ko Savienībā samazina pārtikas izšķērdēšanu. Tā kā vairāk nekā pusi no pārtikas atkritumiem Savienībā rada mājāsaimniecības, iedzīvotāju atziņas par pārtikas izšķērdēšanas novēršanu ir īpaši svarīgas. Savos galīgajos ieteikumos Eiropas pilsoņu paneldiskusija par pārtikas izšķērdēšanu iezīmēja trīs galvenos rīcības virzienus, proti, pārtikas vērtības ķēdē stiprināt sadarbību, mudināt pārtikas uzņēmumus nākt klajā ar savām iniciatīvām un veicināt patērētāju paradumu maiņu. Paneldiskusijas ieteikumi arī turpmāk būs noderīgi pārtikas izšķērdēšanas novēršanai veltītajā Komisijas kopējā darba programmā, un tie varētu kalpot par ceļvedi, kas dalībvalstīm palīdzētu sasniegt pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītājus.
- (7) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK⁽⁴⁾ grozīja Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2006/12/EK⁽⁵⁾, no tās darbības jomas izslēdzot oglekļa dioksīdu, kas uztverts un transportēts ģeoloģiskai uzglabāšanai un ko ģeoloģiski uzglabā, ievērojot Direktīvas 2009/31/EK prasības. Tomēr šis grozījums Direktīvā 2008/98/EK, ar kuru atcēla Direktīvu 2006/12/EK, netika iestrādāts. Tāpēc, lai nodrošinātu juridisko noteiktību, ar šo grozošo direktīvu minētais grozījums Direktīvā 2008/98/EK tiek iestrādāts.
- (8) Direktīvā 2008/98/EK būtu jāiekļauj jēdzienu “tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotājs”, “darīt pieejamu tirgū”, “tiešsaistes platforma”, “izpildes pakalpojumu sniedzējs”, “sociālās ekonomikas struktūra”, “patērētājs”, “tiešais lietotājs”, “nerealizēts patēriņa produkts” un “ražotāju atbildības organizācija” definīcijas, kas saistītas ar ražotāja paplašinātas atbildības īstenošanu par tekstilizstrādājumiem, lai precizētu minēto jēdzienu tvērumu un saistītos pienākumus.
- (9) Neraugoties uz pieaugošo izpratni par pārtikas izšķērdēšanas negatīvo ietekmi un sekām, Savienības un dalībvalstu līmenī uzņemtajām politiskajām saistībām un Savienības pasākumiem, kas īstenoti pēc Komisijas 2015. gada 2. decembra paziņojuma “Noslēgt aprites loku – ES rīcības plāns pārejai uz aprites ekonomiku”, pārtikas atkritumu rašanās nesamazinās tik lielā mērā, cik tas nepieciešams, lai panāktu ievērojamu progresu IAM 12.3. mērķrādītāja sasniegšanā. Lai nodrošinātu būtisku ieguldījumu IAM 12.3. mērķrādītāja sasniegšanā, būtu jāpastiprina pasākumi, kas dalībvalstīm jāveic, lai dalībvalstis panāktu progresu minētā mērķrādītāja sasniegšanā, īstenojot šo direktīvu un citus piemērotus pasākumus pārtikas atkritumu rašanās samazināšanai. Tālab šajā direktīvā uzskaitītas intervences jomas, kurās dalībvalstīm būtu jāpielāgo vai – attiecīgā gadījumā – jāpieņem pasākumi katram pārtikas piegādes ķēdes posmam.
- (10) Ciktāl ir runa par pārtikas izšķērdēšanas novēršanu, dalībvalstis jau ir izstrādājušas dažus komunikācijas materiālus un īstenojušas dažas kampaņas, kas vēršas pie patērētājiem un pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem. Tomēr minētās darbības galvenokārt tika vērstas uz izpratnes veicināšanu, nevis uz to, lai veicinātu paradumu maiņu. Lai pilnībā atraisītu pārtikas izšķērdēšanas samazināšanas potenciālu un nodrošinātu pakāpenisku progresu, būtu jāizstrādā uz paradumu maiņu vērsti intervences pasākumi, kas pielāgoti dalībvalstu konkrētajai situācijai un vajadzībām un pilnībā integrēti nacionālajās pārtikas izšķērdēšanas novēršanas programmās. Ir svarīgi, lai tiktu ņemtas vērā arī izmaiņas uzturā, reģionālie aprites risinājumi, arī publiskā un privātā sektora partnerības un iedzīvotāju iesaiste, kā arī pielāgošanās specifiskām reģionālajām vajadzībām, piemēram, tālākajos reģionos vai salās.

(4) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK (2009. gada 23. aprīlis) par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj>).

(5) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/12/EK (2006. gada 5. aprīlis) par atkritumiem (OV L 114, 27.4.2006., 9. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2006/12/oj>).

- (11) Pārtikas piegādes ķēdēs visā Savienībā pastāv atšķirības lauksaimniecības un pārtikas produktu piegādātāju un pircēju spējā aizstāvēt savas intereses. Tas jo īpaši attiecas uz lauksaimniecības produktiem, jo tie lielākā vai mazākā mērā ir ātrbojīgi. Tāpēc dalībvalstīm būtu jāveic visas attiecīgās darbības, lai nodrošinātu, ka pasākumi, ko veic, lai īstenotu šajā direktīvā noteiktos pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītājus, nemazina lauksaimniecības produktu piegādātāju spēju aizstāvēt savas intereses vai attiecībā pret šādiem piegādātājiem nepaliek negodīgu tirdzniecības praksi, kas ir aizliegta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2019/633 ⁽⁶⁾.
- (12) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja un Eiropas Pārtikas nodrošinājuma krīzgatavības un reaģēšanas mehānisms ir atzinuši, ka iepakojums palīdz samazināt pārtikas atkritumus un nodrošināt pārtikas piegādi un nodrošinātību ar pārtiku. Tāpēc minētajā sakarā ir lietderīgi, ka dalībvalstis veicina un sekmē tehnoloģiskus risinājumus, kas palīdz novērst pārtikas atkritumus, piemēram, aktīvu iepakojumu, kas paredzēts, lai pagarinātu glabāšanas laiku vai uzturētu vai uzlabotu iepakotas pārtikas stāvokli, jo īpaši transportēšanas un uzglabāšanas laikā, un lietotājdraudzīgus rīkus, kas atbilst Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. 1169/2011 ⁽⁷⁾, tādējādi palīdzot novērst tādas pārtikas nevajadzīgu izmešanu, kas joprojām ir droša patēriņam.
- (13) Ņemot vērā to potenciālu samazināt pārtikas izšķērdēšanu, dalībvalstīm būtu jāatbalsta inovatīvi un tehnoloģiski risinājumi, kas precīzi norāda pārtikas glabāšanas laiku, nodrošina pārtikas nekaitīgumu un saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1169/2011 sniedz patērētājiem skaidru un viegli saprotamu informāciju, tostarp norādi par “minimālo derīguma termiņu” vai “izlietot līdz” datumiem.
- (14) Lai īstermiņā sasniegtu rezultātus un pārtikas aprītē iesaistītajiem uzņēmējiem, patērētājiem un publiskajām iestādēm dotu nepieciešamo ilgtermiņa perspektīvu, būtu jānosaka kvantitatīvi mērķrādītāji pārtikas atkritumu rašanās samazināšanai, kuri dalībvalstīm jāsasniedz līdz 2030. gadam.
- (15) Ņemot vērā Savienības apņemšanos sasniegt vērienīgo IAM 12.3. mērķrādītāju, ir paredzams, ka pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītāju nospraušana, kuri dalībvalstīm jāsasniedz līdz 2030. gadam, dotu spēcīgu rīcībpolitisko stimulu rīkoties un nodrošinātu būtisku ieguldījumu globālo mērķrādītāju sasniegšanā. Tomēr, ņemot vērā šādu mērķrādītāju juridiski saistošo raksturu, tiem vajadzētu būt samērīgiem, sasniedzamiem un īstenojamiem, un tajos būtu jāņem vērā dažādo pārtikas piegādes ķēdes dalībnieku loma un spējas, sevišķi runājot par mikrouzņēmumiem un maziem uzņēmumiem. Tādējādi juridiski saistošu mērķrādītāju nospraušanā būtu jāpiemēro pakāpeniska pieeja, proti, būtu jāsāk ar līmeni, kas ir zemāks par saskaņā ar IAM noteikto līmeni, lai nodrošinātu konsekventu dalībvalstu reakciju un taustāmu progresu virzībā uz IAM 12.3. mērķrādītāja sasniegšanu.
- (16) Pārtikas atkritumu samazināšana jebkurā pārtikas piegādes ķēdes posmā nodrošina būtisku pozitīvu ietekmi uz vidi. Lai samazinātu pārtikas atkritumus ražošanas un patēriņa posmos, ir vajadzīgas dažādas pieejas un pasākumi un ir jāiesaista dažādas ieinteresēto personu grupas. Tāpēc viens pārtikas atkritumu rašanās samazināšanas mērķrādītājs būtu jānosaka attiecībā uz pārstrādi un izgatavošanu, savukārt cits mērķrādītājs būtu jānosaka attiecībā uz mazumtirdzniecību un citiem pārtikas izplatīšanas kanāliem, uz restorāniem un sabiedrisko ēdināšanu un uz mājāsaimniecībām.
- (17) Ņemot vērā savstarpējo atkarību starp izplatīšanas un patēriņa posmiem pārtikas piegādes ķēdē, jo īpaši mazumtirdzniecības prakses ietekmi uz patērētāju paradumiem un saikni starp pārtikas patēriņu mājās un ārpus tām, minētajiem pārtikas piegādes ķēdes posmiem būtu jānosaka viens kopīgs mērķrādītājs. Atsevišķu mērķrādītāju nospraušana katram no minētajiem posmiem radītu nevajadzīgu sarežģītību un ierobežotu dalībvalstu elastību koncentrēties uz savām konkrētajām problemātiskajām jomām. Lai izvairītos no tā, ka kopīgs mērķrādītājs dažiem operatoriem rada pārmērīgu slogu, dalībvalstīm kopīgā mērķrādītāja sasniegšanas pasākumu noteikšanā būtu jāņem vērā proporcionalitātes princips.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/633 (2019. gada 17. aprīlis) par negodīgu tirdzniecības praksi starpuzņēmumu attiecībās lauksaimniecības un pārtikas piegādes ķēdē (OV L 111, 25.4.2019., 59. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/633/oj>).

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1169/2011 (2011. gada 25. oktobris) par pārtikas produktu informācijas sniegšanu patērētājiem un par grozījumiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (EK) Nr. 1924/2006 un (EK) Nr. 1925/2006, un par Komisijas Direktīvas 87/250/EEK, Padomes Direktīvas 90/496/EEK, Komisijas Direktīvas 1999/10/EK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2000/13/EK, Komisijas Direktīvu 2002/67/EK un 2008/5/EK un Komisijas Regulas (EK) Nr. 608/2004 atcelšanu (OV L 304, 22.11.2011., 18. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1169/oj>).

- (18) Patērētās pārtikas daudzumu un radītos pārtikas atkritumus būtiski ietekmē demogrāfiskās izmaiņas. Lai ņemtu vērā iedzīvotāju skaita izmaiņas, kopīgais pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītājs, kas piemērojams mazumtirdzniecībai un citiem pārtikas izplatīšanas kanāliem, restorāniem un sabiedriskajai ēdināšanai un mājāsaimniecībām, tālab būtu jāizsaka kā procentuālās izmaiņas pārtikas atkritumu līmeņos uz vienu iedzīvotāju. Tā kā tūristus neuzskata par daļu no iedzīvotāju kopuma un dalībvalstis varētu saskarties ar tūrisma pieaugumu vai samazināšanos salīdzinājumā ar atsaucē periodu pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītāja, kas izteikts uz vienu iedzīvotāju, noteikšanai mazumtirdzniecībai un citiem pārtikas izplatīšanas kanāliem, restorāniem un sabiedriskajai ēdināšanai un mājāsaimniecībām, ņemot vērā tūrisma plūsmas, Komisijai būtu jāpieņem korekcijas faktors, lai palīdzētu dalībvalstīm minēto pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītāju sasniegt.
- (19) 2020. gads bija pirmais gads, kurā dalībvalstis, izmantojot Komisijas Deleģētajā lēmumā (ES) 2019/1597 ⁽⁸⁾ noteikto vienoto metodiku, mērīja pārtikas atkritumu līmeņus. Tomēr Covid-19 pandēmijas laikā veikto aizsardzības pasākumu dēļ 2020. gada dati par dažās dalībvalstīs radītiem pārtikas atkritumiem netiek uzskatīti par reprezentatīviem. Līdzīgā veidā tas pats var attiekties uz datiem, kas ik gadus tika savākti par 2021., 2022. un 2023. gadu. Tāpēc, nosakot pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītājus, ir lietderīgi par atsaucē periodu izmantot gada vidējo rādītāju laikposmā no 2021. līdz 2023. gadam, vienlaikus kā alternatīvu ļaujot izmantot 2020. gada datus. Dalībvalstīm, kuras spēj parādīt, ka tās ir veikušas pārtikas atkritumu mērījumus pirms 2020. gada, izmantojot ar Deleģēto lēmumu (ES) 2019/1597 saskaņīgas metodes, būtu jāatļauj izmantot par atsaucē periodu gadu agrāku par 2020. gadu.
- (20) Lai nodrošinātu, ka pakāpeniskā pieeja globālā mērķrādītāja sasniegšanai sasniedz tās mērķus, būtu jāizskata un vajadzības gadījumā jāpārskata pārtikas atkritumu samazināšanas juridiski saistošo mērķrādītāju līmeņi nolūkā ņemt vērā dalībvalstu laika gaitā panākto progresu, kā arī jebkādu potenciālu ietekmi, kāda varētu būt ražošanas līmeņu izmaiņām pārtikas pārstrādes un izgatavošanas nozarē. Tas dotu iespēju mērķrādītājus koriģēt, lai stiprinātu Savienības ieguldījumu un vēl vairāk pieskaņotos IAM 12.3. mērķrādītājam, kas jāsasniedz līdz 2030. gadam, un sniegtu norādes par progresu, kas jāpanāk pēc minētā datuma. Nolūkā vēl vairāk atbalstīt primāros ražotājus to centienos mazināt pārtikas atkritumus un zudumus ir jānovērs zināšanu trūkums, lai noteiktu piemērotas sviras šādu atkritumu un zudumu samazināšanai.
- (21) Lai nodrošinātu ar pārtikas izšķērdēšanas novēršanu saistīto noteikumu labāku, savlaicīgāku un vienveidīgāku īstenošanu, prognozētu īstenošanas nepilnības un dotu iespēju dalībvalstīm veikt pasākumus pirms mērķrādītāju sasniegšanas termiņiem, 2018. gadā ieviestās agrīnās brīdināšanas ziņojumu sistēmas tvērumā būtu jāiekļauj arī pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītāji.
- (22) Saskaņā ar principu “piesārņotājs maksā”, kas minēts Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 191. panta 2. punktā, ir būtiski, lai ražotāji, kas pirmo reizi dara pieejamus tirgū dalībvalsts teritorijā noteiktus tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, uzņemtos atbildību par savu produktu apsaimniekošanu aprites cikla beigās, kā arī pāildzinātu to kalpošanas laiku, darot tirgū atkārtotai izmantošanai pieejamus lietotus tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus un apavus, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai. Lai īstenotu principu “piesārņotājs maksā”, ir lietderīgi attiecībā uz tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu apsaimniekošanu noteikt pienākumus ražotājiem, tostarp visiem izgatavotājiem, importētājiem vai izplatītājiem, kuri neatkarīgi no izmantotās pārdošanas metodes, ieskaitot pārdošanu ar distances līgumiem, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/83/ES ⁽⁹⁾ 2. panta 7. punktā, minētos produktus kādas dalībvalsts teritorijā pirmo reizi profesionāli dara pieejamu tirgū ar savu nosaukumu vai preču zīmi. No ražotāja paplašinātas atbildības piemērošanas jomas Savienībā būtu jāizslēdz pašnodarbināti drēbnieki, kas ražo individualizētus produktus, ņemot vērā to ierobežoto lomu tekstilizstrādājumu tirgū; tāpat no minētās piemērošanas jomas būtu jāizslēdz ražotāji, kas tirgū pirmo reizi dara pieejamus lietotus tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, kuri atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, vai no šādiem lietotiem produktiem vai to atkritumproduktiem vai to daļām iegūtus tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, lai atbalstītu to atkārtotu izmantošanu un pāildzinātu kalpošanas laiku, arī ar remonta, pārjaunošanas, atjaunināšanas, pārražošanas un valorizējošas reciklēšanas palīdzību, kā rezultātā dažas oriģinālā produkta funkcijas tiek mainītas.

⁽⁸⁾ Komisijas Deleģētais lēmums (ES) 2019/1597 (2019. gada 3. maijs), ar ko attiecībā uz vienveidīgai pārtikas atkritumu līmeņu mērīšanai paredzētu vienotu metodiku un obligātām kvalitātes prasībām papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK (OV L 248, 27.9.2019., 77. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_del/2019/1597/oj).

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/83/oj>).

- (23) Šis grozošās direktīvas kontekstā “lietoti tekstilizstrādājumi” būtu jāsaprot kā dalīti savākti tekstilizstrādājumi, no kuriem tiešais lietotājs ir atbrīvojies, neatkarīgi no tā, vai tos pēc atbrīvošanas no tiem ir paredzēts un iespējams izmantot atkārtoti. Minētajā posmā šie lietotie tekstilizstrādājumi varētu būt derīgi atkārtotai izmantošanai, vai arī tie varētu būt atkritumi, jo par tiem vēl nav sniegts atzinums. Minētā iemesla dēļ dalīti savāktus tekstilizstrādājumus savākšanas brīdī būtu jāuzskata par atkritumiem, izņemot, ja tieši lietotāji tos tieši nodod savākšanas punktā un atkārtotas izmantošanas operators vai sociālās ekonomikas struktūras tos tieši un profesionāli atzīst par derīgiem atkārtotai izmantošanai. “Lietoti tekstilizstrādājumi, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai” būtu jāsaprot kā tekstilizstrādājumi, kas ir atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai pēc savākšanas, šķirošanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai vai pēc tieša profesionāla novērtējuma šķirošanas punktā. Lietotus tekstilizstrādājumus, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, nebūtu jāuzskata par tekstilatkritumiem.
- (24) Saskaņā ar Komisijas 2021. gada 9. decembra paziņojumu “Ekonomikas, kas darbojas cilvēku labā, veidošana. Rīcības plāns sociālajai ekonomikai” sociālā ekonomika ietver plašu struktūru klāstu ar dažādiem darījumdarbības un organizācijas modeļiem. Tās darbojas visdažādākajās ekonomikas nozarēs. Trīs galvenie sociālās ekonomikas principi ir šādi: i) cilvēku noteikšana par prioritāti, kā arī sociālā vai vides mērķa nostādīšana augstāk par peļņu; ii) visas peļņas vai tās lielākās daļas un pārpalikuma reinvestēšana ar mērķi turpināt īstenot sociālos vai vides mērķus un veikt darbības savu locekļu, lietotāju vai visas sabiedrības interesēs; un iii) demokrātiska vai līdzdalīga pārvaldība. Šajā ziņā sociālās ekonomikas struktūras var būt kooperatīvi, savstarpējas sabiedrības, asociācijas, tostarp labdarības organizācijas, fondi, un tās var ietvert reliģiskas un baznīcas organizācijas. Sociālās ekonomikas struktūras ietver arī privāttiesību subjektus, kas ir sociālie uzņēmumi, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1057 ⁽¹⁰⁾.
- (25) Pastāv lielas atšķirības tajā, kā tiek izveidota tekstilizstrādājumu dalīta savākšana vai tiek plānota tās izveide, izmantojot ražotāja paplašinātas atbildības shēmas vai citas pieejas. Ja tiek apsvērtas ražotāja paplašinātas atbildības shēmas, lielas atšķirības pastāv arī, piemēram, attiecībā uz produktiem, kas ietilpst to darbības jomā, ražotāju atbildību un pārvaldības modeļiem. Tāpēc Direktīvā 2008/98/EK paredzētie noteikumi par ražotāja paplašinātu atbildību būtu jāpiemēro ražotāja paplašinātas atbildības shēmām, kas attiecas uz tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotājiem. Tomēr minētie noteikumi būtu jāpapildina ar vēl citiem konkrētiem tekstilnozares specifiskai atbilstošiem noteikumiem, proti, būtu jāņem vērā tādi aspekti kā liels mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) īpatsvars ražotāju vidū, sociālās ekonomikas struktūru loma un atkārtotas izmantošanas nozīme tekstilizstrādājumu vērtības ķēdes ilgtspējas palielināšanā. Tāpat minētajiem noteikumiem vajadzētu būt detalizētākiem un saskaņotākiem, lai nepieļautu, ka veidojas sadrumstalots tirgus, kas varētu negatīvi ietekmēt nozari, jo īpaši mikrouzņēmumus un MVU, saistībā ar tekstilizstrādājumu savākšanu vai apstrādi, tostarp pārstrādi, kā arī dotu skaidrus stimulus izstrādāt ilgtspējīgu tekstilizstrādājumu dizainu un rīcībpolitikas un sekmētu otrreizējo izejvielu tirgu. Minētajā sakarā dalībvalstis tiek mudinātas apsvērt, vai piešķirt atļaujas vairākām ražotāju atbildības organizācijām, jo konkurence starp šādām ražotāju atbildības organizācijām var sniegt lielāku labumu patērētājiem, palielināt inovāciju, samazināt izmaksas, uzlabot tekstilizstrādājumu dalītās savākšanas rādītājus un palielināt izveles iespējas ražotājiem, kuri vēlas ar šādām organizācijām noslēgt līgumu.
- (26) Saskaņā ar Eiropas Vides aģentūras sniegto informāciju patlaban jaunu apģērbu izgatavošanai aprītiņā veidā tiek izmantots mazāk nekā 1 % no visiem apģērbu atkritumiem. Turklāt lielākā daļa tekstilizstrādājumu nav izstrādāti tā, lai tiktu ievēroti aprītiņuma principi, un 78 % no visiem tekstilizstrādājumiem pirms tekstilizstrādājumu pārstrādes tekstilizstrādājumos ir jāizārda. Lai atbalstītu un virzītu tehnoloģiju un infrastruktūras attīstību, kā arī veicinātu tekstilizstrādājumu ekodizainu, būtu jāsekmē investīcijas aprītiņos tekstilizstrādājumos nolūkā panākt tekstilatkritumu novēršanu, tekstilizstrādājumu savākšanu, šķirošanu, atkārtotu izmantošanu un vietēju atkārtotu izmantošanu, kā arī pārstrādi un šķiedru pārstrādi šķiedrās. Tiek lēsts, ka kopējais radīto tekstilizstrādājumu atkritumu apjoms, ieskaitot apģērbus un apavus, mājāsaimniecības tekstilizstrādājumus, tehniskos tekstilizstrādājumus un pērcražošanas pirmspatēriņa atkritumus, ir 12,6 miljoni tonnu. Tas ietver frakcijas, kas tiek izmestas tekstilizstrādājumu ražošanas laikā, mazumtirdzniecības posmā, kā arī frakcijas, ko kā atkritumus izmet mājāsaimniecības un komercstruktūras.
- (27) Dalībvalstīm būtu jānosaka prasība, lai ražotāju atbildības organizācijas nodrošinātu to rīcībā esošo datu konfidencialitāti attiecībā uz īpašniekinformāciju vai informāciju, kas ir tieši attiecināma uz atsevišķiem ražotājiem vai to pilnvarotajiem pārstāvjiem. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/679 ⁽¹¹⁾ minētā konfidencialitāte ir jāaglabā visā datu apstrādes, glabāšanas un ziņošanas procesā, izmantojot stingrus drošības pasākumus un datu aizsardzības standartus, kas ieviesti, lai novērstu neatļautu piekļuvi vai iespējamus datu aizsardzības pārkāpumus.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1057 (2021. gada 24. jūnijs), ar ko izveido Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1296/2013 (OV L 231, 30.6.2021., 21. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj>).

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

- (28) Mājsaimniecības tekstilizstrādājumi un apģērbs, un apģērba piederumi veido lielāko daļu no Savienības tekstilizstrādājumu patēriņa, un šīs preces visvairāk stimulē ilgtspējīgus pārmērīgas ražošanas un pārmērīga patēriņa modeļus. Mājsaimniecības tekstilizstrādājumi un apģērbi, kā arī citi pēcpatēriņa apģērbi, piederumi un apavi, kas primāri no tekstilmateriāliem nesastāv, ir arī visu dalībvalstīs pastāvošo dalītās savākšanas sistēmu uzmanības centrā. Tāpēc izveidotās ražotāja paplašinātas atbildības shēmas tvērumā būtu jāiekļauj tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumiem radniecīgi produkti un apavi, kas paredzēti lietošanai mājsaimniecībā vai citādi lietošanai, ja šādi IVC pielikumā uzskaitītie produkti pēc veida un sastāva līdzinās produktiem, kas paredzēti lietošanai mājsaimniecībā. Citos lietojumos, kuros IVC pielikumā uzskaitītie tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumiem radniecīgi produkti un apavi pēc veida un sastāva līdzinās produktiem, kas paredzēti lietošanai mājsaimniecībā, būtu jāietver arī profesionālie lietojumi, ja vien pienākumi izveidot īpašas dalītās savākšanas shēmas un turpmākas atkritumu apstrādes darbības attiecībā uz šādiem produktiem profesionālu lietojumu nolūkā jau nav noteikti šajā grozošajā direktīvā paredzētajos noteikumos, kas nav tie noteikumi, kas iekļauti pantos, kuri attiecas uz ražotāja paplašinātu atbildību par tekstilizstrādājumiem un tekstilizstrādājumu atkritumu apsaimniekošanu, vai citos attiecīgos Savienības un valsts tiesību aktos. Produkti profesionālai lietošanai, tostarp militāros nolūkos, kas var radīt drošuma, veselības un higiēnas riskus vai radīt bažas par drošību, būtu jāizslēdz no ražotāja paplašinātas atbildības shēmām, kas izveidotas IVC pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem. Lai ražotājiem nodrošinātu juridisko noteiktību par to, kuri produkti ietilpst ražotāja paplašinātas atbildības shēmas tvērumā, tie būtu jāidentificē ar kombinētās nomenklatūras (KN) kodiem, ievērojot Padomes Regulas (EEK) Nr. 2658/87⁽¹²⁾ I pielikumu.
- (29) Saskaņā ar politikas pamatnostādnēm nākamajai Eiropas Komisijai 2024.–2029. gadam Komisija strādās pie jauna Aprites ekonomikas akta, kura mērķis ir palīdzēt radīt tirgus pieprasījumu pēc otrreizējiem materiāliem un atkritumu vienoto tirgu, jo īpaši saistībā ar kritiskajām izejvielām. Šajā kontekstā paredzams, ka Savienības tiesību akti par atkritumiem tiks atjaunināti, un Komisija izvērtēs nepieciešamību grozīt Direktīvas 2008/98/EK 8., 8.a un 10. pantu, lai ieviestu ražotāja paplašinātu atbildību par papildu atkritumu plūsmām, piemēram, matračiem un paklājiem, un vēl lielākā mērā saskaņotu reģenerācijas darbības un ražotāja paplašinātas atbildības prasības, tostarp prasības attiecībā uz ražotāju reģistriem.
- (30) Tekstilrūpniecība ir resursietilpīga nozare. Ciktāl ir runa par izejvielu un tekstilizstrādājumu ražošanu, lielākā daļa noslogojuma un ietekmes, kas saistīti ar apģērbu, apavu un mājsaimniecības tekstilizstrādājumu patēriņu Savienībā, rodas trešās valstīs. Proti, 73 % no Eiropā patērētajiem apģērbiem un mājsaimniecības tekstilizstrādājumiem ir importēti. Tomēr šāds noslogojums un ietekme skar arī Savienību, ņemot vērā to globālo ietekmi uz klimatu un vidi. Tekstilizstrādājumu atkritumu novēršana, sagatavošana atkārtotai izmantošanai un pārstrāde tādejādi var palīdzēt samazināt nozares globālo vidisko pēdu, arī Savienībā. Turklāt pašreizējā resursu ziņā neefektīvā tekstilizstrādājumu atkritumu apsaimniekošana nav saskaņīga ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju un kaitē videi gan Savienībā, gan trešās valstīs, arī ar siltumnīcefekta gāzu emisijām, kas rodas incinerācijā un apglabāšanā poligonos.
- (31) Ražotāja paplašinātas atbildības par tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem nolūks ir nodrošināt augstu vides un veselības aizsardzības līmeni Savienībā, radīt veselu ekonomikas sektoru, kurā notiek savākšana, šķirošana, atkārtota izmantošana, sagatavošana atkārtotai izmantošanai un pārstrāde, jo īpaši šķiedru pārstrāde šķiedrās, kā arī stimulēt ražotājus nodrošināt, ka to produkti tiek izstrādāti, ievērojot aprites principus. Lai nodrošinātu, ka ražotāja paplašinātas atbildības pienākumi netiek piemēroti ar atpakaļejošu spēku un ir saskaņā ar juridiskās noteiktības principu, tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotājiem būtu jāsedz izmaksas, ko rada tādu savāktu lietoto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu, tostarp par atkritumiem uzskatīto nerealizēto patēriņa produktu, savākšana, šķirošana atkārtotai izmantošanai, sagatavošana atkārtotai izmantošanai un pārstrādei, kā arī pārstrāde un citu veidu apstrāde, kuri dalībvalstu teritorijā piegādāti pēc šīs grozošās direktīvas stāšanās spēkā. Minētajiem ražotājiem būtu jāsedz arī izmaksas, kas saistītas ar: savāktu jauktu sadzīves atkritumu sastāva apsekojuma veikšanu; informācijas sniegšanu tiešajiem lietotājiem par tekstilizstrādājumu ietekmi un ilgtspējīgu apsaimniekošanu; ziņošanu par dalītu savākšanu, atkārtotu izmantošanu un citu apstrādi; šķirošanas un pārstrādes tehnoloģijām; un atbalstu tāda tekstilizstrādājumu ekodizaina pētniecībai un izstrādei, kas nesatur bažas raisošas vielas.
- (32) Tā kā finansiālajām iemaksām, ko maksā ražotājs, būtu jāsedz to produktu atkritumu apsaimniekošanas izmaksas, kurus minētais ražotājs dara pieejamus Savienības tirgū, dalībvalstīm būtu jānodrošina, ka tiek novērsti šādu iemaksu maksājumi vairāk nekā vienā dalībvalstī, ja produkti ir aprītē Savienībā. Tāpēc ražotājam būtu jāmaksā paplašinātās ražotāja atbildības iemaksas par produktiem, ko tas darījis pieejamus dalībvalsts tirgū, ja šādi produkti, visticamāk, kļūs par atkritumiem, izņemot tos produktus, kuri no minētās dalībvalsts teritorijas ir izvesti, pirms tie tiek pārdoti tiešajiem lietotājiem vai kļuvuši par atkritumiem.

⁽¹²⁾ Padomes Regula (EEK) Nr. 2658/87 (1987. gada 23. jūlijs) par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (OV L 256, 7.9.1987., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj>).

- (33) Ievērojot LESD 193. pantu, aizsardzības pasākumi, kas pieņemti, ievērojot LESD 192. pantu, neliedz dalībvalstīm paturēt spēkā vai ieviest stingrākus aizsardzības pasākumus saskaņā ar Līgumos paredzētajiem nosacījumiem un judikatūru. Piemēram, dalībvalsts attiecībā uz tekstilizstrādājumu atkritumiem varētu paturēt spēkā tādu mikrouzņēmumu ražotāja paplašinātas atbildības shēmu, kura jau ir spēkā brīdī, kad stājas spēkā šī grozošā direktīva.
- (34) Ražotājiem vajadzētu būt atbildīgiem par to, lai tiktu izveidotas savākšanas sistēmas visu lietoto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu savākšanai, un par to, lai pēc tam tie tiktu šķiroti atkārtotai izmantošanai, sagatavoti atkārtotai izmantošanai un pārstrādāti, – tas maksimāli palielinātu lietotu apģērbu un apavu pieejamību un samazinātu tādu tekstilatkritumu apjomus, kas tiek apstrādāti ar papēmieniem, kuri atkritumu apsaimniekošanas hierarhijā ierindojas zemākā vietā. Visiedarbīgākais veids, kā ievērojami samazināt ietekmi uz klimatu un vidi, ir nodrošināt, ka tekstilizstrādājumus var izmantot un atkārtoti izmantot un tie tiek izmantoti un atkārtoti izmantoti ilgāku laiku. Turklāt tam vajadzētu nodrošināt ilgtspējīgus un apritīgus uzņēmējdarbības modeļus, piemēram, atkārtotu izmantošanu, īri un remontu, atpakaļpieņemšanas pakalpojumus un lietotu preču mazumtirdzniecību, lai radītu jaunas kvalitatīvas zaļās darbvietas un pavērtu iedzīvotājiem iespējas ietaupīt. Lai tekstilatkritumu rašanos atsaistītu no izaugsmes nozarē, ir svarīgi panākt, ka ražotāji ir atbildīgi par savu produktu radītajiem atkritumiem. Ražotājiem vajadzētu būt atbildīgiem arī par pārstrādi, jo īpaši, par prioritāti nosakot šķiedru pārstrādi šķiedrās lielākos apjomos, kā arī citas reģenerācijas darbības un apglabāšanu.
- (35) Ražotājiem un ražotāju atbildības organizācijām būtu jāfinansē tekstilizstrādājumu pārstrādes kāpināšana, un tas jo īpaši attiecas uz šķiedru pārstrādi šķiedrās, kas tādējādi ļauj pārstrādāt plašāku materiālu klāstu un radīt tekstilizstrādājumu ražošanai vajadzīgās izejvielas Savienībā. Tāpat ir svarīgi, lai ražotāji finansiāli atbalstītu pētniecību un inovāciju tādu automatiskās šķirošanas un sastāva noteiktas šķirošanas risinājumu tehnoloģiskajā izstrādē, kas dod iespēju atdalīt un pārstrādāt jauktus materiālus un dekontaminēt atkritumus; tas dotu iespēju izstrādāt augstas kvalitātes risinājumus šķiedru pārstrādei šķiedrās un veicinātu pārstrādātu šķiedru materiāla apguvi. Lai atvieglotu atbilstības nodrošināšanu šai grozošai direktīvai, dalībvalstīm jānodrošina, ka tekstilnozares ekonomikas operatoriem, jo īpaši MVU, ir pieejama informācija un palīdzība, proti, norādījumi, finansiāls atbalsts, piekļuve finansējumam, specializēti vadības un personāla apmācību materiāli vai organizatoriska un tehniska palīdzība. Ja šādu informāciju un palīdzību finansē no valsts līdzekļiem, arī tad, ja to pilnībā finansē no iemaksām, ko uzlikusi publiska iestāde un ko iekasē no attiecīgajiem uzņēmumiem, tas var būt valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta nozīmē. Šādos gadījumos dalībvalstīm jānodrošina atbilstība valsts atbalsta noteikumiem. Privāto un publisko investīciju mobilizācija tekstilnozares apritīguma un dekarbonizācijas veicināšanai ir arī vairāku Savienības finansēšanas programmu un ceļvežu uzmanības centrā; te kā piemērus var minēt apritīguma mezglu instrumentu un atsevišķus uzaicinājumus pamatprogrammas “Apvāršnis Eiropa” ietvaros. Tāpat jāturpina vērtēt, vai ir praktiski iespējams nospraust Savienības līmeņa tekstilizstrādājumu pārstrādes mērķrādītājus, lai atbalstītu un veicinātu tehnoloģiju attīstību un investīcijas pārstrādes infrastruktūrā, kā arī centienus noteikt ekodizaina prasības pārstrādes jomā.
- (36) Lietoti tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumiem radniecīgi produkti un apavi un to atkritumi būtu jāvēl dalīti no citām atkritumu plūsmām, piemēram, metāla, papīra un kartona, stikla, plastmasas, koksnes un bioatkritumiem, lai saglabātu to atkārtotu izmantojamību un kvalitatīvas pārstrādes potenciālu. Ņemot vērā ietekmi uz vidi un materiālu zudumu, kas rodas, ja lietotus tekstilizstrādājumus un tekstilizstrādājumu atkritumus nevāc dalīti un līdz ar to neapstrādā vidi saudzējošā veidā, lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu savākšanas tīklam būtu jāaptver pilnībā visas dalībvalstu teritorijas, arī tālākie reģioni, un tam vajadzētu atrasties tuvu tiešajiem lietotājiem, un tam nebūtu jāaptver tikai tās teritorijas un produkti, kur un kuru savākšana ir rentabla. Savākšanas tīkls būtu jāorganizē sadarbībā ar citiem dalībniekiem, kas darbojas atkritumu apsaimniekošanas un atkārtotas izmantošanas nozarēs, piemēram, pašvaldībām un sociālās ekonomikas struktūrām. Ņemot vērā būtiskos vidiskos un klimatiskos ieguvumus, kas saistīti ar atkārtotu izmantošanu, savākšanas tīkla primārajam un sekundārajam nolūkam vajadzētu būt atkārtoti izmantojamu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu savākšanai un pārstrādājumu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu savākšanai. Pastāvīga dalītās savākšanas rādītāju palielināšana uzlabotu atkārtotas izmantošanas sniegumu un kvalitatīvu pārstrādi tekstilizstrādājumu piegādes ķēdēs, sekmētu kvalitatīvu otrreizējo izejvielu apguvi un atbalstītu investīciju plānošanu tekstilizstrādājumu šķirošanas un pārstrādes infrastruktūrā. Lai verificētu un uzlabotu savākšanas tīkla un informācijas kampaņu rezultativitāti, būtu jāveic regulāri to jaukto sadzīves atkritumu sastāva apsekojumi vismaz NUTS 2 līmenī, kuri savākti, lai noteiktu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu atkritumu daudzumu tajos. Turklāt ražotāju atbildības organizācijām ik gadu būtu jāpublisko informācija par dalītās savākšanas sistēmu sniegumu un par dalītās savākšanas rezultātā savāktu daudzumu pēc masas, un tai būtu jāuzrāda pastāvīga dalītās savākšanas rādītāju palielināšanās.

- (37) Ņemot vērā sociālās ekonomikas struktūru būtisko lomu esošajās tekstilizstrādājumu savākšanas sistēmās un to potenciālu Savienībā radīt vietējus, ilgtspējīgus, līdzdalīgus un iekļaujošus uzņēmējdarbības modeļus un kvalitatīvas darbvietas saskaņā ar mērķiem, kas noteikti Komisijas 2021. gada 9. decembra paziņojumā “Ekonomikas, kas darbojas cilvēku labā, veidošana. Rīcības plāns sociālajai ekonomikai”, ražotāja paplašinātas atbildības shēmu ieviešanai būtu jāsaņem un jāatbalsta lietotu tekstilizstrādājumu apsaimniekošanā iesaistīto sociālās ekonomikas struktūru darbības. Tāpēc dalītās savākšanas sistēmās, kas atbalsta atkārtotas izmantošanas un remonta mērogu kāpināšanu un kvalitatīvu darbvietu radīšanu visiem, jo īpaši mazaizsargātām grupām, minētās struktūras būtu jāuzskata par partneriem. Šķirošanas prasībām būtu jāattiecas arī uz sociālās ekonomikas struktūru savāktiem lietotiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem un to atkritumiem. Minētajā sakarā sociālās ekonomikas struktūrām kā minimālais ziņošanas pienākums būtu arī kompetentajai iestādei jāsniedz informācija par veikto tekstilizstrādājumu savākšanu un šādu savāktu tekstilizstrādājumu turpmāku apsaimniekošanu. Dalībvalstīm vajadzētu būt iespējai sociālās ekonomikas struktūras daļēji vai pilnībā atbrīvot no šādiem ziņošanas pienākumiem, ja to izpilde šādām struktūrām radītu nesamērīgu administratīvo slogu.
- (38) Ražotāji un ražotāju atbildības organizācijas būtu aktīvi jāiesaista tiešo lietotāju, jo īpaši patērētāju, informēšanā par to, ka lietotie tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumiem radniecīgi produkti un apavi un to atkritumi būtu jāvēlā, ka savākšanas sistēmas ir pieejamas un ka tiešajiem lietotājiem ir svarīga loma, proti, viņi var palīdzēt panākt atkritumu rašanās novēršanu un tekstilatkritumu apsaimniekošanu vidiski optimālā veidā. Tam būtu jāietver informācija par to, kādi tekstilizstrādājumu un apavu atkārtotas izmantošanas pasākumi ir pieejami un kādi ir ilgtspējīga patēriņa vidiskie ieguvumi un tekstilapgārba industrijas ietekme uz vidi, veselību un sociālo jomu. Tiešie lietotāji būtu arī jāinformē par to, cik svarīgi ir izdarīt informētas, atbildīgas un ilgtspējīgas izvēles par tekstilizstrādājumu patēriņu un nodrošināt tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu atkritumu vidiski optimālu apsaimniekošanu. Minētās informēšanas prasības piemēro papildus Eiropas Parlamenta un Padomes Regulās (ES) Nr. 1007/2011⁽¹³⁾ un (ES) 2024/1781⁽¹⁴⁾ noteiktajām prasībām par informācijas sniegšanu tiešajiem lietotājiem par tekstilizstrādājumiem. Visu tiešo lietotāju informēšanā būtu jāizmanto modernas informācijas tehnoloģijas. Informācija būtu jāsniedz gan ar tradicionāliem paņēmieniem, piemēram, vides reklāmu, plakātiem, kampaņām sociālajos medijos, gan ar novatoriskākiem līdzekļiem, piemēram, elektronisku piekļuvi tīmekļvietnēm, ko nodrošina kvadrātkodi.
- (39) Lai palielinātu tekstilizstrādājumu apritīgumu un vidisko ilgtspēju un samazinātu negatīvo ietekmi uz klimatu un vidi, Regula (ES) 2024/1781 paredz tādu saistošu tekstilizstrādājumu un apavu ekodizaina prasību izstrādi, kuras – atkarībā no tā, kas ietekmes novērtējumā tiks atzīts par vēlamu tekstilizstrādājumu vidiskās ilgtspējas palielināšanā, – reglamentēs tekstilizstrādājumu ilgzinātību, atkārtotu izmantojamību, remontējamību un šķiedru pārstrādi šķiedrās un obligāto pārstrādātu šķiedru saturu tekstilizstrādājumos. Regula (ES) 2024/1781 arī reglamentē bažas raisošu vielu klātbūtni, lai to izmantošanu varētu samazināt līdz minimumam un izsekot nolūkā samazināt atkritumu rašanos un uzlabot pārstrādi, kā arī novērst un samazināt vidē nonākušo sintētisko šķiedru daudzumu, lai palīdzētu būtiski samazināt mikroplastmasas izdalīšanos. Turklāt iedarbīgs ekonomikas instruments, kā stimulis ilgtspējīgāku tekstilizstrādājumu dizainu, kura rezultātā, savukārt, tiks izstrādāts uzlabots dizains, kas ir atbilstošs apritīguma principiem, ir ražotāja paplašinātas atbildības maksu modulācija. Lai nodrošinātu spēcīgu stimulu virzīties uz ekodizainu, vienlaikus ņemot vērā iekšējā tirgus mērķus un tekstilnozares sastāvu, kurā galvenokārt darbojas MVU, kritēriji ražotāja paplašinātas atbildības maksu modulācijai ir jāsaņem, balstoties uz visbūtiskākajiem ekodizaina parametriem; tas palīdzēs panākt tekstilizstrādājumu pārstrādi saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju. Minēto maksu modulācija pēc ekodizaina kritērijiem būtu jābalsta uz ekodizaina prasībām un to mērīšanas metodikām, kas pieņemtas, ievērojot Regulu (ES) 2024/1781 attiecībā uz tekstilizstrādājumiem un apaviem vai, ja tādi ir pieņemti, ievērojot citus Savienības tiesību aktus, ar kuriem nosaka saskaņotus tekstilizstrādājumu un apavu ilgtspējas kritērijus un mērīšanas metodes. Ir lietderīgi pilnvarot Komisiju pieņemt saskaņotus noteikumus par maksu modulāciju, kuri nodrošinātu maksu modulācijas kritēriju saskaņošanu ar minētajām produktiem piemērojamām prasībām.
- ⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1007/2011 (2011. gada 27. septembris) par tekstilšķiedru nosaukumiem un par tekstilizstrādājumu šķiedru sastāva etiķetēšanu un marķēšanu saistībā ar tiem un par Padomes Direktīvas 73/44/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 96/73/EK un 2008/121/EK atcelšanu (OV L 272, 18.10.2011., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1007/oj>).
- ⁽¹⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1781 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem, groza Direktīvu (ES) 2020/1828 un Regulu (ES) 2023/1542 un atceļ Direktīvu 2009/125/EK (OV L, 2024/1781, 28.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).

- (40) Rūpnieciskā un komerciālā prakse, piemēram, īpaši ātrā un ātrā mode, ietekmē produkta lietošanas ilgumu un iespējamību, ka produkts var kļūt par atkritumiem tādu aspektu dēļ, kas ne vienmēr ir saistīti ar tā dizainu, un bieži vien ir balstīta tirgus segmentācijā. Šāda prakse var novest pie produkta priekšlaicīgas izmešanas pirms tā potenciālā kalpošanas laika beigām, izraisot tekstilizstrādājumu pārmērīgu patēriņu un līdz ar to tekstilatkritumu pārmērīgu rašanos. Lai labāk apzinātu minēto praksi un ļautu ekomodulēt ražotāja paplašinātās atbildības maksas, dalībvalstis varētu apsvērt tādu kritērijus kā produktu klāsta diapazons, ko saprot kā to produktu atsauču skaitu, kurus ražotājs piedāvā pārdošanai, ar noteiktām robežvērtībām katram tirgus segmentam, vai piedāvājumu biežums, ko saprot kā to produktu atsauču skaitu katrā tirgus segmentā, kurus ražotājs piedāvā pārdošanai konkrētā laikposmā, vai remonta stimulus, ko saprot kā iespējamību, ka produkts tiks remontēts, pamatojoties uz tā remonta un izmaksu attiecību vai ražotāja sniegtajiem remonta pakalpojumiem.
- (41) Lai nodrošinātu samērīgu pieeju, dalībvalstīm, nosakot finansiālo ieguldījumu, kas saskaņā ar ražotāja paplašināto atbildību tiek prasīts no mikrouzņēmumiem, būtu jāņem vērā tādi kritēriji kā tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu apjoms, kas tiek darīti pieejami tirgū, un līdz minimumam būtu jāsamazina ziņošanas pienākumi.
- (42) Lai uzraudzītu, vai ražotāji pilda savus finansiālos un organizatoriskos pienākumus saistībā ar lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu, ko tie pirmo reizi dara pieejamus tirgū dalībvalsts teritorijā, un to atkritumu apsaimniekošanu, katrai dalībvalstij būtu jāizveido un jāpārvalda ražotāju reģistrs, un ražotājiem vajadzētu būt pienākumam tajā reģistrēties. Lai minēto reģistrēšanos atvieglotu, reģistrācijas prasības un formāts būtu pēc iespējas jāsaskaņo visā Savienībā, jo īpaši tad, ja ražotāji tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus pirmo reizi dara pieejamus tirgū dažādās dalībvalstīs. Reģistrā norādītajai informācijai vajadzētu būt pieejamai tām struktūrām, kuras ir iesaistītas ražotāja paplašinātās atbildības pienākumu izpildes verificēšanā un to izpildes panākšanā.
- (43) Tā kā MVU veido 99 % no tekstilnozarē strādājošajiem uzņēmumiem, ražotāja paplašinātās atbildības shēmas ieviešanai attiecībā uz tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem vajadzētu būt vērītai uz to, lai pēc iespējas samazinātu administratīvo slogu. Tāpēc no paplašinātās ražotāja atbildības izrietošie pienākumi būtu jāpilda kolektīvi ar ražotāju atbildības organizāciju starpniecību, tostarp visu tādu valsts vadītu ražotāju atbildības organizāciju starpniecību, ko izveidojusi attiecīgā dalībvalsts un kas ražotāju vārdā uzņemas atbildību. Ražotāju atbildības organizācijām būtu jāsaņem dalībvalstu atļauja un cita starpā dokumentāri jāpierāda, ka tām ir nepieciešamie finanšu līdzekļi, ar ko segt ražotāja paplašinātās atbildības pienākumu izmaksas. Valsts vadītu ražotāju atbildības organizāciju gadījumā, tā kā nav pārstāvētā ražotāja pilnvarojuma, šajā direktīvā noteiktās prasības attiecībā uz šādu pilnvarojumu nebūtu jāpiemēro.
- (44) Ievērojot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2022/2065⁽¹⁵⁾ 30. pantu, tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas patērētājiem dod iespēju noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, pirms tie ražotājam ļauj izmantot savus pakalpojumus, ir pienākums no tirgotāja iegūt noteiktu identifikācijas informāciju un tirgotāja pašsertifikāciju, ar kuru tas apņemas piedāvāt tikai tādu produktus vai pakalpojumus, kas atbilst piemērojamajiem Savienības tiesību aktu noteikumiem. Šajā direktīvā ražotāji, kas piedāvā tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, kuri pirmo reizi darīti pieejami tirgū patērētājiem Savienībā, būtu jāuzskata par tirgotājiem Regulas (ES) 2022/2065 30. panta nozīmē.
- (45) Lai nodrošinātu ražotāja paplašinātās atbildības pienākumu reālu izpildi, reģistrācija tekstilizstrādājumu ražotāju reģistrā, kas izveidots, ievērojot šo direktīvu, būtu jāuzskata par attiecīgu informāciju Regulas (ES) 2022/2065 30. panta 1. punkta d) apakšpunkta piemērošanas nolūkā. Turklāt pašsertifikācijai, kas norādīta minētās regulas 30. panta 1. punkta e) apakšpunktā, būtu jāaptver ražotāja apņemšanās piedāvāt tikai tos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, uz kuriem attiecas šajā direktīvā noteiktās ražotāja paplašinātās atbildības prasības. Atbilstība Regulas (ES) 2022/2065 30. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktā noteiktajām prasībām nebūtu jāuzskata par tādu, kas veido vispārēju pienākumu uzraudzīt informāciju, kuru nosūta vai uzglabā tiešsaistes platformu nodrošinātāji, kas patērētājiem dod iespēju noslēgt distances līgumus ar ražotājiem, vai arī aktīvi meklēt faktus vai apstākļus, kas liecina par nelikumīgu darbību. Regulas (ES) 2022/2065 IV nodaļā paredzētos noteikumus par izpildi piemēro šādu platformu nodrošinātājiem saistībā ar minētajām prasībām.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

- (46) Nevēlamas parazitisma situācijas varētu arī rasties attiecībā uz izpildes pakalpojumu sniedzējiem. Šī direktīva ievieš noteikumus, kuru mērķis ir šādas nevēlamas situācijas novērst, izmantojot līdzīgu pieeju kā Regulā (ES) 2022/2065 attiecībā uz tiešsaistes platformu nodrošinātājiem.
- (47) Strauji augošais e-komercijas tirgus sniedz daudzas iespējas, taču ir arī būtisks izaicinājums, jo īpaši vides aizsardzības ziņā. Lai gan Regula (ES) 2022/2065 aizliedz noteikt vispārējas pārraudzības pienākumus starpniecības pakalpojumu sniedzējiem, tā skaidri nosaka tiešsaistes platformu nodrošinātāju pienākumus un pienācīgas rūpības prasības attiecībā uz nelikumīga satura, kas pieejams to pakalpojumos, apkarošanu. Konkrētāk, ievērojot minētās regulas III nodaļas 4. iedaļu, tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar tirgotājiem, var piemērot atbildību, ja tie nepilda savus konkrētos pienākumus kā starpnieki preču tiešsaistes pārdošanā. Minētajā regulā izklāstīto pienākumu izpildes pārraudzība un uzraudzība atbalstīs Direktīvas 2008/98/EK izpildi un atbilstību tai, jo īpaši nodrošinot, ka informācija, ko minētās tiešsaistes platformas saņem no tirgotājiem, ir precīza, pilnīga, atjaunināta un ir pieejama to tiešsaistes saskarnē. Komisijai un kompetentajām valsts iestādēm būtu jāīsteno savas attiecīgās uzraudzības pilnvaras attiecīgā gadījumā saskaņā ar Regulu (ES) 2022/2065 un Direktīvu 2008/98/EK, un, ja nepieciešams, tām būtu jārikojas ciešā sadarbībā, lai nodrošinātu, ka tiešsaistes platformu nodrošinātāji ievēro noteikumus.
- (48) Lai nodrošinātu, ka tekstilizstrādājumu apstrāde ir saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju, ražotāju atbildības organizācijām būtu jānodrošina, ka visiem dalīti savāktiem tekstilizstrādājumiem un apaviem veic šķirošanas darbības, kuru rezultātā iegūst priekšmetus, kuri ir derīgi atkārtotai izmantošanai un atbilst lietotu tekstilizstrādājumu tirgu vajadzībām un izejvielu pārstrādei Savienībā un pasaulē. Ņemot vērā to, ka tekstilizstrādājumu kalpošanas laika paildzināšana nes lielākus vidiskos ieguvumus, par galveno šķirošanas darbību mērķi būtu jāizvirza atkārtota izmantošana, kam seko šķirošana pārstrādei, ja priekšmetus profesionāli atzīst par tādiem, kas nav atkārtoti izmantojami. Minētās šķirošanas prasības, t. sk. par sākotnējo šķirošanu, kas var tikt veikta savākšanas punktā, Komisijai būtu jāizstrādā prioritārā kārtā kā daļa no saskaņotajiem Savienības atkritumu stadijas izbeigšanas kritērijiem lietotiem tekstilizstrādājumiem, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, un pārstrādātiem tekstilizstrādājumiem. Minētajiem saskaņotiem kritērijiem būtu jānodrošina šķirošanas, atkritumu reģenerācijas darbībām un otrreizējo izejvielu ieguvei savākto frakciju, kā arī materiālu plūsmu konsekvence un augsta kvalitāte pāri robežām, un tam savukārt būtu jāveicina atkārtotas izmantošanas un pārstrādes vērtības ķēžu mēroga izvērsšana. Savākšanas brīdī par atkritumiem nebūtu jāuzskata lietoti tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumu radniecīgi produkti un apavi, kurus tieši lietotāji tieši nodevuši un kurus atkārtotas izmantošanas operatori vai sociālās ekonomikas struktūras savākšanas punktā tieši profesionāli atzinuši par derīgiem atkārtotai izmantošanai. Tā kā tiešais lietotājs nav apmācīts nošķirt atkārtoti izmantojamus un pārstrādājamus priekšmetus, ir vajadzīgs profesionāls novērtējums. Profesionāls novērtējums nozīmē, ka galīgais lēmums lietotus tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus un apavus klasificēt kā derīgus atkārtotai izmantošanai nav jāpieņem tiešajam lietotājam, bet gan tām personām, kas lietotos produktus saņem savākšanas punktā un kas ir apmācīti vai kam ir norādījumi, lai viņi varētu sniegt pienācīgu novērtējumu. Ja atkārtota izmantošana, sagatavošana atkārtotai izmantošanai vai pārstrāde tehniski nav iespējama, tik un tā būtu jāpiemēro atkritumu apsaimniekošanas hierarhija, proti, pēc iespējas jāizvairās no apglabāšanas poligonos, jo īpaši attiecībā uz bionodardamiem tekstilizstrādājumiem, kuri rada metāna emisijas, un sadedzināšanas gadījumā jāveic enerģijas reģenerācija.
- (49) Pamatojoties uz Kopīgā pētniecības centra pašreizējo darbu, Komisija izstrādās un ierosinās īstenošanas aktu, lai tekstilizstrādājumiem noteiktu atkritumu stadijas izbeigšanas kritērijus. Atkritumu stadijas izbeigšanas kritērijos būtu jāiekļauj kritēriji tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, un pārstrādātiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem.
- (50) Lietotu tekstilizstrādājumu, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, un tekstilizstrādājumu atkritumu eksports uz galamērķiem ārpus Savienības ir pastāvīgi palielinājies, un eksports veido lielāko Savienībā radīto pēcpatēriņa tekstilizstrādājumu atkārtotas izmantošanas tirgus daļu. Tā kā ir sagaidāms, ka savākto tekstilizstrādājumu atkritumu daudzums ievērojami pieaugs pēc atsevišķās savākšanas ieviešanas 2025. gadā, lai nodrošinātu augstu vides aizsardzību, ir svarīgi pastiprināt centienus apkarot nelikumīgus atkritumu sūtījumus uz trešām valstīm, kuri tiek uzdoti par tādiem, kas nav atkritumi. Balstoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1157⁽¹⁶⁾ un lai nodrošinātu pēcpatēriņa tekstilizstrādājumu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, un lai apkarotu nelikumīgus atkritumu sūtījumus, būtu jāparedz, ka visi dalīti savāktie lietotie tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumiem radniecīgie produkti un apavi pirms nosūtīšanas tiek šķiroti. Turklāt būtu jāparedz, ka visus dalīti savāktos

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1157 (2024. gada 11. aprīlis) par atkritumu sūtījumiem un ar ko groza Regulas (ES) Nr. 1257/2013 un (ES) 2020/1056 un atceļ Regulu (EK) Nr. 1013/2006 (OV L, 2024/1157, 30.4.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1157/oj>).

lietotos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus un apavus līdz to sašķirošanai, ko veic apmācīts atkārtotas izmantošanas un pārstrādes operators, kurš tos var klasificēt kā derīgus atkārtotai izmantošanai, uzskata par atkritumiem un uz tiem attiecas Savienības tiesību akti atkritumu jomā, arī Savienības tiesību akti par atkritumu sūtījumiem. Šķirošana būtu jāveic saskaņā ar saskaņotām šķirošanas prasībām, kuras nodrošina augstas kvalitātes atkārtoti izmantojamu frakciju, kas atbilst lietotu tekstilizstrādājumu saņēmēju tirgu vajadzībām Savienībā un pasaulē, kā arī būtu jānosaka kritēriji, pēc kuriem lietotas preces, kas atzītas par derīgām atkārtotai izmantošanai, nošķir no atkritumiem. Lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, sūtījumiem būtu jāpievieno informācija, kas apliecina, ka šie priekšmeti ir iegūti šķirošanas vai sagatavošanas atkārtotai izmantošanai darbības rezultātā, kā arī informācija par uzņēmumu, kas par šo darbību atbildīgs, nolūkā palielināt procesa pārredzamību un pārskatatbildību, un ka šie priekšmeti ir piemēroti atkārtotai izmantošanai. Ražotāju atbildības organizācijām, kā arī sociālās ekonomikas struktūrām būtu jāziņo par tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu atkritumu eksportu un par tādu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, eksportu, tādējādi dodot iespēju dalībvalstīm šādu eksportu uzraudzīt, lai labāk izprastu tekstilizstrādājumu vērtības ķēdi.

- (51) Lai dalībvalstis varētu sasniegt šajā direktīvā paredzētos mērķrādītājus, dalībvalstīm būtu jāizvērtē un jāpielāgo savas pārtikas izšķērdēšanas novēršanas programmas nolūkā tajās vajadzības gadījumā iekļaut jaunus pasākumus, ar kuriem tiktu iesaistīti dažādi partneri no publiskā un privātā sektora, tostarp ražotāji, izplatītāji, piegādātāji, mazumtirgotāji un pārtikas pakalpojumu sniedzēji, kā arī sociālās ekonomikas dalībnieki un vides un patērētāju organizācijas, un koordinētas darbības, ar kurām tiktu risināti konkrēti īpaši sāpīgie jautājumi, kā arī mainīta attieksme un paradumi, kas noved pie pārtikas izšķērdēšanas. Gatavojot šīs programmas, dalībvalstis varētu iedvesmoties no ieteikumiem, kas saņemti pilsoņu paneļdiskusijā par pārtikas izšķērdēšanu, no Eiropas Patērētāju foruma par pārtikas izšķērdēšanu kompendija, kurā ietverti rīki, paraugprakse un ieteikumi patērētāju pārtikas izšķērdēšanas mazināšanai, un no domu apmaiņas ES Pārtikas zudumu un pārtikas izšķērdēšanas platformā.
- (52) Skaidra pārskatatbildības un pārtikas izšķērdēšanas novēršanas pasākumu pārvaldība ir būtiska, lai sekmīgi koordinētu pasākumus, kas veltīti pārmaiņu virzīšanai un šajā direktīvā nosprausto mērķrādītāju sasniegšanai. Ņemot vērā to, ka daudzas dalībvalstu iestādes un dažādas ieinteresētās personas vieno iecere apkarot pārtikas izšķērdēšanu dalībvalstīs, ir jāieceļ kompetentā iestāde, kura būtu atbildīga par darbību vispārēju koordināciju valsts līmenī.
- (53) Lai efektīvāk uzraudzītu produktu atkārtotu izmantošanu, arī tekstilizstrādājumu atkārtotu izmantošanu un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, tostarp ņemot vērā iespējamu snieguma mērķrādītāju noteikšanu nākotnē, Savienības līmenī būtu jāuzlabo informācijas detalizētība par pēcpatēriņa tekstilizstrādājumu apsaimniekošanu pašvaldībās. Dati par atkārtotu izmantošanu un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai veido datu plūsmas, kuras ir svarīgas, lai uzraudzītu to, vai atkritumu rašanās tiek atsaistīta no ekonomikas izaugsmes un vai notiek pārkārtošanās uz ilgtspējīgu, iekļaujošu un aprītes ekonomiku. Tāpēc minētās datu plūsmas būtu jāpārvalda Eiropas Vides aģentūrai.
- (54) Ir izšķiroši svarīgi, lai Komisija un dalībvalstis turpinātu izstrādāt, atbalstīt un paplašināt informēšanas un izglītošanas kampaņas atkritumu rašanās novēršanas un apsaimniekošanas jomā. Lai gan visās nozarēs uzlabojas vispārējā izpratne par atkritumu rašanās novēršanu un atbilstīgu atkritumu apsaimniekošanu, joprojām vajadzīgi turpmāki uzlabojumi.
- (55) Saskaņā ar Direktīvas 2008/98/EK 9. panta 8. punktu Deleģētais lēmums (ES) 2019/1597 izveido vienotu metodiku un obligātās kvalitātes prasības attiecībā uz vienveidīgu pārtikas atkritumu līmeņu mērīšanu. Lai uzlabotu to datu kvalitāti, ticamību un salīdzināmību, kurus dalībvalstis paziņo par pārtikas atkritumu apjomiem, tostarp arī lai vēl lielākā mērā uzlabotu dalībvalstu izmantoto mērījumu metožu saskaņotību, minētajā noteikumā paredzētās pilnvaras pieņemt deleģētos aktus arī turpmāk būtu jādeleģē Komisijai. Skaidrības labad minētā pilnvaru deleģēšana ar nelieliem pielāgojumiem būtu jāparedz jaunā pantā, kas konkrēti attiecas uz pārtikas izšķērdēšanas novēršanu.

- (56) Lai Direktīvā 2008/98/EK uzskaitītos KN kodus saskaņotu ar Regulas (EEK) Nr. 2658/87 I pielikumā uzskaitītajiem KN kodiem, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu attiecībā uz Direktīvas 2008/98/EK IVc pielikuma grozījumiem. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu⁽¹⁷⁾. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (57) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus Direktīvas 2008/98/EK īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras attiecībā uz saskaņotu formātu, kādā notiek reģistrācija tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotāju reģistrā, un attiecībā uz kritērijiem tam, kā tiek modulētas ražotāja paplašinātas atbildības par tekstilizstrādājumiem maksas, un attiecībā uz korekcijas faktoru, ko piemēro, lai ņemtu vērā tūrisma pieaugumu vai samazinājumu salīdzinājumā ar atsaucē periodu saistībā ar šajā direktīvā noteikto pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītāju mazumtirdzniecībai un citiem pārtikas izplatīšanas kanāliem, restorāniem un sabiedriskajai ēdināšanai un mājāsaimniecībām. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011⁽¹⁸⁾.
- (58) Tāpēc Direktīva 2008/98/EK būtu attiecīgi jāgroza.
- (59) Lai novērstu kaitējumu videi Savienībā, tostarp pārrobežu problēmas, ko rada atkritumu nelikumīga apglabāšana poligonos, ir svarīgi būtiski un ātri uzlabot Padomes Direktīvas 1999/31/EK⁽¹⁹⁾ īstenošanu dalībvalstīs. Tāpēc Komisijai ir lietderīgi izvērtēt Direktīvu 1999/31/EK, lai novērtētu veidus, kā stiprināt tās īstenošanu, un vajadzības gadījumā iesniegt tiesību akta priekšlikumu tās grozīšanai. Turklāt, pamatojoties uz iznākumu, kāds būs iespējama Savienības tiesību aktu par atkritumiem atjaunināšanai, kas izriet no gaidāmā Aprites ekonomikas akta, kā minēts Komisijas 2025. gada 26. februāra paziņojumā "Tīras rūpniecības kurss – kopīgs konkurētspējas un dekarbonizācijas ceļvedis", Komisijai būtu jāizvērtē Direktīva 2008/98/EK un attiecīgā gadījumā jāiesniedz tiesību akta priekšlikums. Minētā izvērtējuma kontekstā un ņemot vērā to, ka pašlaik trūkst pārliecinošu datu par tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu atkritumiem un par finansējumu saistītajām ražotāja paplašinātas atbildības shēmām, kas dalībvalstīm jāizveido, Komisijai vispirms būtu jānovērtē iespēja noteikt atkritumu rašanās novēršanas, vākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai un pārstrādes mērķrādītājus un, otrkārt, tas, vai valsts ražotāja paplašinātas atbildības shēmas tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem tiek efektīvi finansētas, tostarp, vai komerciālas atkārtotas izmantošanas operatori varētu sniegt finansiālu ieguldījumu ražotāja paplašinātas atbildības shēmu finansēšanā. Turklāt Komisijai būtu arī jāizvērtē iespēja, ka dalībvalstis varētu ieviest jauktu sadzīves atkritumu iepriekšēju šķirošanu, lai novērstu tādu atkritumu nosūtīšanu uz atkritumu sadedzināšanu vai apglabāšanu poligonā, kurus varētu reģenerēt, lai sagatavotu atkārtotai izmantošanai vai pārstrādei.
- (60) ņemot vērā to, ka šīs direktīvas mērķus, proti, uzlabot pārtikas atkritumu un lietu tekstilizstrādājumu un tekstilizstrādājumu atkritumu apsaimniekošanas vidisko iļģtspēju un nodrošināt lietu tekstilizstrādājumu un tekstilizstrādājumu atkritumu brīvu apriti iekšējā tirgū, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet to mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā direktīvā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai,

IR PIENĒMUŠI ŠO DIREKTĪVU.

⁽¹⁷⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinst/2016/512/oj.

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

⁽¹⁹⁾ Padomes Direktīva 1999/31/EK (1999. gada 26. aprīlis) par atkritumu poligoniem (OV L 182, 16.7.1999., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/1999/31/oj>).

1. pants

Grozījumi Direktīvā 2008/98/EK

Direktīvu 2008/98/EK groza šādi:

1) direktīvas 2. panta 1. punkta a) apakšpunktu aizstāj ar šādu:

“a) atmosfērā emitētus gāzveida efluentus un oglekļa dioksīdu, kas uztverts un transportēts ģeoloģiskai uzglabāšanai un ko ģeoloģiski uzglabā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2009/31/EK (*);

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/31/EK (2009. gada 23. aprīlis) par oglekļa dioksīda ģeoloģisko uzglabāšanu un grozījumiem Padomes Direktīvā 85/337/EEK, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvās 2000/60/EK, 2001/80/EK, 2004/35/EK, 2006/12/EK, 2008/1/EK un Regulā (EK) Nr. 1013/2006 (OV L 140, 5.6.2009., 114. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2009/31/oj>).”;

2) direktīvas 3. pantā iekļauj šādus punktus:

“4.b) “IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotājs” ir jebkurš izgatavotājs, importētājs vai izplatītājs, vai cita fiziska vai juridiska persona, kas neatkarīgi no izmantotās pārdošanas metodes, ietverot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2011/83/ES (*) 2. panta 7) punktā definētos distances līgumus, vai nu:

a) ir iedibināts dalībvalstī un izgatavo IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus ar savu nosaukumu vai preču zīmi, vai arī pasūta to izstrādāšanu vai izgatavošanu un tos ar savu vārdu vai preču zīmi pirmo reizi piegādā minētās dalībvalsts teritorijā;

b) ir iedibināts dalībvalstī un minētās dalībvalsts teritorijā ar savu nosaukumu vai preču zīmi pārdod tālāk IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, kurus izgatavojuši citi ekonomikas operatori un uz kuriem nav norādīts šāda cita ekonomikas operatora nosaukums, zīmols vai preču zīme;

c) ir iedibināts dalībvalstī un minētās dalībvalsts teritorijā pirmo reizi profesionāli piegādā IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus no citas dalībvalsts vai trešās valsts; vai

d) izmantojot distances līgumus, dalībvalstī pārdod IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus tieši tiešajiem lietotājiem, neatkarīgi no tā, vai tie ir privātas mājsaimniecības, un ir iedibināts citā dalībvalstī vai trešā valstī.

“IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotājs” neietver izgatavotājus, importētājus vai izplatītājus, vai citas fiziskas vai juridiskas personas, kas tirgū piegādā lietotus IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, kuri atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, vai IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, kas iegūti no šiem lietotajiem produktiem vai to atkritumproduktiem vai to daļām, vai pašnodarbinātus drēbniekus, kuri ražo individualizētus produktus;

- 4.c) “darīt pieejamu tirgū” nozīmē komercdarbības gaitā IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus par maksu vai bez maksas piegādāt izplatīšanai vai izmantošanai dalībvalsts tirgū;
- 4.d) “ražotāju atbildības organizācija” ir juridiska persona, kas ražotāju vārdā vai nu finansiāli, vai finansiāli un operacionāli organizē ražotāja paplašinātas atbildības pienākumu izpildi;
- 4.e) “tiešsaistes platforma” ir tiešsaistes platforma, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2022/2065 (**). 3. panta i) punktā;
- 4.f) “izpildes pakalpojumu sniedzējs” ir izpildes pakalpojumu sniedzējs, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/1020 (***) 3. panta 11. punktā;
- 4.g) “patērētājs” ir jebkura fiziska persona, kas rīkojas nolūkos, kuri nav saistīti ar viņa komercdarbību, uzņēmējdarbību, amatu vai profesiju;
- 4.h) “tiešais lietotājs” ir tiešais lietotājs, kā definēts Regulas (ES) 2019/1020 3. panta 21) punktā;
- 4.i) “sociālās ekonomikas struktūra” ir privāttiesību subjekts, kas nodrošina preces vai pakalpojumus un kas darbojas saskaņā ar šādiem principiem:
- a) cilvēkiem, kā arī sociāliem vai vides mērķiem ir augstāka prioritāte nekā peļņai;
 - b) visas peļņas vai tās lielākās daļas un pārpalikuma reinvestēšana ar mērķi turpināt īstenot sociālos vai vides mērķus un veikt darbības savu locekļu, lietotāju vai visas sabiedrības interesēs; un
 - c) demokrātiska vai līdzdalīga pārvaldība;
- 4.j) “nerealizēts patēriņa produkts” ir nerealizēts patēriņa produkts, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1781 (****) 2. panta 37. punktā;

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2011/83/ES (2011. gada 25. oktobris) par patērētāju tiesībām un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/13/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 1999/44/EK un atceļ Padomes Direktīvu 85/577/EEK un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 97/7/EK (OV L 304, 22.11.2011., 64. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2011/83/oj>).

(**) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2022/2065 (2022. gada 19. oktobris) par digitālo pakalpojumu vienoto tirgu un ar ko groza Direktīvu 2000/31/EK (Digitālo pakalpojumu akts) (OV L 277, 27.10.2022., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj>).

(***) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1020 (2019. gada 20. jūnijs) par tirgus uzraudzību un produktu atbilstību un ar ko groza Direktīvu 2004/42/EK un Regulas (EK) Nr. 765/2008 un (ES) Nr. 305/2011 (OV L 169, 25.6.2019., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1020/oj>).

(****) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1781 (2024. gada 13. jūnijs), ar ko izveido satvaru ekodizaina prasību noteikšanai ilgtspējīgiem produktiem, groza Direktīvu (ES) 2020/1828 un Regulu (ES) 2023/1542 un atceļ Direktīvu 2009/125/EK (OV L, 2024/1781, 28.6.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1781/oj>).”;

- 4) direktīvā iekļauj šādu pantu:

“9.a pants

Pārtikas atkritumu rašanās novēršana

1. Dalībvalstis veic piemērotus pasākumus, lai novērstu pārtikas atkritumu rašanos visā pārtikas piegādes ķēdē, primārajā ražošanā, pārstrādē un izgatavošanā, mazumtirdzniecībā un citos pārtikas izplatīšanas kanālos, restorānos un sabiedriskajā ēdināšanā, kā arī mājāsaimniecībās. Minētie pasākumi ir vismaz šādi:

- a) izstrādāt un atbalstīt paradumu maiņas intervences pasākumus, kuru mērķis ir samazināt pārtikas izšķērdēšanu, un informācijas kampaņas, kuru mērķis ir veicināt izpratni par pārtikas izšķērdēšanas novēršanu;
- b) apzināt un novērst nepilnības pārtikas piegādes ķēdes darbībā un atbalstīt sadarbību starp visiem dalībniekiem, vienlaikus nodrošinot tādu preventīvo pasākumu izmaksu un ieguvumu taisnīgu sadali, kas var ietvert tādas tirgus prakses novēršanu, kura rada pārtikas atkritumus, un tādu produktu pārdošanas un izmantošanas atbalstīšanu, attiecībā uz kuriem tika piešķirta atkāpe no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013 (*) 76. panta, ievērojot minētā panta 4. punktu, tikai ar nosacījumiem, ja tādi ir, ar kādiem šāda atkāpe tika piešķirta;
- c) veicināt pārtikas ziedošanu un cita veida pārdali cilvēku patēriņam, nodrošinot, ka priekšroka tiek dota pārtikas izmantošanai cilvēku uzturā, nevis dzīvnieku barošanai un pārstrādāšanai nepārtikas precēs;
- d) atbalstīt mācības un prasmju pilnveidi, kā arī atvieglot piekļuvi finansējuma iespējām, jo īpaši maziem un vidējiem uzņēmumiem un sociālās ekonomikas struktūrām;
- e) sekmēt un veicināt inovāciju un tehnoloģiskus risinājumus, kas palīdz novērst pārtikas atkritumu rašanos, neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2025/40 (**) un jo īpaši tās 6. pantu.

Dalībvalstis nodrošina, ka visi attiecīgie dalībnieki pārtikas piegādes ķēdē tiek iesaistīti samērīgi ar to spēju un lomu pārtikas atkritumu rašanās novēršanā minētajā piegādes ķēdē, īpašu uzmanību pievēršot tam, lai nesamērīgi netiktu ietekmēti mazie un vidējie uzņēmumi. Dalībvalstis pēc apspriešanās ar pārtikas bankām un citām pārtikas pārdales organizācijām vajadzības gadījumā veic pasākumus, pamatojoties uz visām esošajām valsts pārtikas ziedošanas sistēmām, lai nodrošinātu, ka ekonomikas operatori, kurus dalībvalstis atzinušas par tādiem, kam ir būtiska loma pārtikas atkritumu novēršanā un radīšanā, pārtikas bankām un citām pārtikas pārdales organizācijām ierosina ziedošanas vienošanās nolūkā atvieglot tādas nepārdotas pārtikas ziedošanu, kura ir nekaitīga lietošanai pārtikā, un par saprātīgām izmaksām ekonomikas operatoriem.

2. Dalībvalstis uzrauga un novērtē savu pārtikas atkritumu novēršanas pasākumu īstenošanu, arī atbilstību 4. punktā minētajiem pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītājiem, šajā nolūkā, balstoties uz metodiku, kas izstrādāta saskaņā ar 3. punktu, mērot pārtikas atkritumu līmeņus.

3. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 38.a pantu, ar kuriem šo direktīvu papildina attiecībā uz vienotas metodikas un minimālo kvalitātes prasību noteikšanu, ar ko nodrošina vienotu pārtikas atkritumu līmeņu mērīšanu.

4. Dalībvalstis veic pasākumus, kas vajadzīgi un piemēroti, lai līdz 2030. gada 31. decembrim valsts līmenī sasniegtu šādus pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītājus:

- a) pārtikas atkritumu rašanos pārstrādē un izgatavošanā samazināt par 10 % salīdzinājumā ar vidējo pārtikas atkritumu apjomu gadā, kas radīts laikā no 2021. līdz 2023. gadam;
- b) pārtikas atkritumu rašanos uz vienu iedzīvotāju kopā mazumtirdzniecībā un citos pārtikas izplatīšanas kanālos, restorānos un sabiedriskajā ēdināšanā un mājāsaimniecībās samazināt par 30 % salīdzinājumā ar vidējo pārtikas atkritumu apjomu gadā, kas radīts laikā no 2021. līdz 2023. gadam.

5. Ja attiecībā uz pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītājiem dalībvalsts var sniegt datus par gadu pirms 2021. gada, kas savākti, izmantojot metodes, kuras norādītas Komisijas Deleģētajā lēmumā (ES) 2019/1597 (**), vai – attiecībā uz gadiem pirms 2020. gada – izmantojot metodes, kuras ir līdzvērtīgas minētajā deleģētajā lēmumā norādītajai pārtikas atkritumu līmeņu vienotas mērīšanas metodikai un obligātajām kvalitātes prasībām, dalībvalsts var par atsaucē periodu izmantot agrāku gadu. Līdz 2027. gada 17. aprīlim dalībvalsts Komisijai un pārējām dalībvalstīm paziņo par nodomu izmantot agrāku gadu un – attiecībā uz gadu pirms 2020. gada – iesniedz Komisijai datus un to vākšanai izmantotās mērījumu metodes, un dara publiski pieejamus minētos datus un mērījumu metodes.

6. Lai palīdzētu dalībvalstīm līdz 2027. gada 17. oktobrim sasniegt 4. punkta b) apakšpunktā paredzēto pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītāju, Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar ko nosaka korekcijas faktoru, lai ņemtu vērā tūrisma pieaugumu vai samazināšanos salīdzinājumā ar atsaucē periodu pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītāja noteikšanai. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 39. panta 2. punktā.

7. Ja Komisija uzskata, ka dati par gadu pirms 2020. gada neatbilst 5. punktā izklāstītajiem nosacījumiem, tā sešu mēnešu laikā pēc tam, kad saņemts paziņojums, kas sniegts saskaņā ar minēto punktu, pieņem lēmumu, kurā dalībvalstij pieprasa par atsaucē periodu izmantot vai nu gada vidējo rādītāju no 2021. līdz 2023. gadam, 2020. gadu vai citu gadu pirms 2020. gada, kas nav dalībvalsts ierosinātais gads.

8. Šā panta 4. punktā noteiktos mērķrādītājus, kas jāasniedz līdz 2030. gadam, Komisija līdz 2027. gada 31. decembrim pārskata, lai vajadzības gadījumā minētos mērķrādītājus mainītu un/vai paplašinātu, attiecinot tos arī uz citiem pārtikas piegādes ķēdes posmiem, un apsvērtu iespēju nospraust jaunus mērķrādītājus periodam pēc 2030. gada.

Pirmajā daļā minētā pārskatīšana ietver šādas darbības:

- a) novērtēt pārtikas atkritumu un zudumu apmēru un cēloņus primārajā ražošanā un identificēt un novērtēt piemērotu sviru iespējamību šādu atkritumu un zudumu samazināšanai;
- b) novērtēt iespēju ieviest juridiski saistošus mērķrādītājus attiecībā uz 4. punkta a) un b) apakšpunktu, kuri jāasniedz līdz 2035. gadam; un
- c) novērtēt ražošanas līmeņu izmaiņu ietekmi uz pārtikas atkritumu samazināšanas mērķrādītāja sasniegšanu attiecībā uz 4. punkta a) apakšpunktu.

Komisija Eiropas Parlamentam un Padomei iesniedz ziņojumu, kam vajadzības gadījumā pievieno leģislatīvā akta priekšlikumu.

9. Dalībvalstis koordinē savas darbības, lai novērstu pārtikas izšķērdēšanu, un apmainās ar paraugpraksi, tostarp, izmantojot ES Pārtikas zudumu un pārtikas izšķērdēšanas novēršanas platformu.

(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 (OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/oj>).

(**) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2025/40 (2024. gada 19. decembris) par iepakojumu un iepakojuma atkritumiem, ar kuru groza Regulu (ES) 2019/1020 un Direktīvu (ES) 2019/904 un atceļ Direktīvu 94/62/EK (OV L, 2025/40, 22.1.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2025/40/oj>).

(***) Komisijas Deleģētais lēmums (ES) 2019/1597 (2019. gada 3. maijs), ar ko attiecībā uz vienveidīgai pārtikas atkritumu līmeņu mērīšanai paredzētu vienotu metodiku un obligātām kvalitātes prasībām papildina Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK (OV L 248, 27.9.2019., 77. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_del/2019/1597/oj).”;

- 5) direktīvas 11. panta 1. punktā pēc trešās daļas iekļauj šādu daļu:

“Lai sasniegtu šā panta mērķus, dalībvalstis nodrošina, ka ir izveidota atkritumu dalītai savākšanai nepieciešamā infrastruktūra, tostarp pietiekams dalītās savākšanas punktu materiālais un teritoriālais segums saskaņā ar 28. panta 3. punkta cb) apakšpunktu.”;

- 6) direktīvas 11.b panta 1. punktu aizstāj ar šādu:

“1. Komisija sadarbībā ar Eiropas Vides aģentūru sagatavo ziņojumus par panākto progresu virzībā uz 9.a panta 4. punktā, 11. panta 2. punkta c), d) un e) apakšpunktā un 11. panta 3. punktā nosprausto mērķrādītāju sasniegšanu, un to dara ne vēlāk kā trīs gadus pirms katra noteiktā termiņa.”;

- 7) direktīvā iekļauj šādus pantus:

“22.a pants

Ražotāja paplašinātas atbildības shēma tekstilizstrādājumiem

1. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāji uzņemas ražotāja paplašinātu atbildību par IVC pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem vai apaviem, kurus tie pirmo reizi dara pieejamus tirgū, saskaņā ar 8. un 8.a pantu.

2. Dalībvalstis var izveidot matraču ražotājiem paredzētu ražotāja paplašinātas atbildības shēmu saskaņā ar 8. un 8.a pantu.

3. Dalībvalstis nodrošina, ka 3. panta 4.b punkta d) apakšpunktā definētais ražotājs, kas ir iedibināts citā dalībvalstī un kas IVC pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus pirmo reizi dara pieejamus to teritorijā, ar rakstisku pilnvaru ieceļ to teritorijā iedibinātu juridisku vai fizisku personu par pilnvaroto pārstāvi, lai izpildītu ražotāja pienākumus, kas saistīti ar ražotāja paplašinātas atbildības shēmu to teritorijā.

Dalībvalstis var paredzēt, ka 3. panta 4.b punkta d) apakšpunktā definētajam ražotājam, kas ir iedibināts kādā trešā valstī un kas IVC pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus pirmo reizi dara pieejamus to teritorijā, ar rakstisku pilnvaru jāieceļ to teritorijā iedibināta juridiska vai fiziska persona par pilnvaroto pārstāvi, lai izpildītu ražotāja pienākumus, kas saistīti ar ražotāja paplašinātas atbildības shēmu to teritorijā.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka tad, ja 3. panta 4.b punkta d) apakšpunktā definētais ražotājs vēlas, šā panta 3. punktā paredzētos pienākumus, ja tādi ir, ražotāja vārdā var izpildīt ar rakstisku pilnvaru iecelta ražotāju atbildības organizācija. Ja šāds ražotājs ir iecēlis ražotāju atbildības organizāciju, šajā pantā noteiktos pienākumus *mutatis mutandis* pilda minētā organizācija, ja vien dalībvalsts nav norādījusi citādi.

5. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 38.a pantu, ar kuriem groza šīs direktīvas IVC pielikumu nolūkā tajā uzskaitītos kombinētās nomenklatūras (KN) kodus saskaņot ar Padomes Regulas (EEK) Nr. 2658/87 (*) I pielikumā uzskaitītajiem KN kodiem.

6. Dalībvalstis skaidri nosaka šā panta 1. punktā minētās ražotāja paplašinātas atbildības shēmas īstenošanā, uzraudzībā un verifikācijā iesaistīto attiecīgo dalībnieku lomu un atbildību, saskaņā ar 8.a panta 1. punkta a) apakšpunktu.

7. Dalībvalstis saskaņā ar 8.a panta 6. punktu nodrošina, ka attiecīgie dalībnieki ir iesaistīti ražotāja paplašinātas atbildības shēmas īstenošanā. Minētie attiecīgie dalībnieki aptver vismaz:

- a) ražotājus, kas produktus dara pieejamus tirgū;
- b) organizācijas, kas ražotāja paplašinātas atbildības pienākumus īsteno to ražotāju vārdā, kuri produktus dara pieejamus tirgū;
- c) privātus vai publiskus atkritumu apsaimniekotājus;
- d) pašvaldības;
- e) atkārtotas izmantošanas un sagatavošanas atkārtotai izmantošanai operatorus;

- f) sociālās ekonomikas struktūras, tostarp vietējos sociālos uzņēmumus.
8. Dalībvalstis nodrošina, ka IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotāji sedz izmaksas par šādiem pasākumiem:
- a) lietotu IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu savākšana un tālāka atkritumu apsaimniekošana, kas ietver šādas darbības:
- i) minēto lietoto produktu savākšana atkārtotai izmantošanai un atkritumproduktu dalīta savākšana nolūkā tos sagatavot atkārtotai izmantošanai un sagatavot pārstrādei saskaņā ar 22.c un 22.d pantu;
 - ii) šā apakšpunkta i) punktā minēto savāktu lietoto un atkritumproduktu transportēšana nolūkā tos tālāk šķirot atkārtotai izmantošanai, sagatavošanai atkārtotai izmantošanai un pārstrādei saskaņā ar 22.d pantu;
 - iii) šā apakšpunkta i) punktā minēto savāktu lietoto un atkritumproduktu šķirošana, sagatavošana atkārtotai izmantošanai, pārstrāde un citas reģenerācijas darbības un apglabāšana;
 - iv) šā apakšpunkta i), ii) un iii) punktā minēto darbību rezultātā radušos atkritumu savākšana, transportēšana un apstrāde, ko veic sociālās ekonomikas struktūras un citi dalībnieki, kas ir daļa no 22.c panta 8. un 11. punktā minētās savākšanas sistēmas;
- b) savāktu jauktu sadzīves atkritumu sastāva apsekojuma veikšana saskaņā ar 22.d panta 6. punktu;
- c) informācijas sniegšana, tostarp ar piemērotu informācijas kampaņu palīdzību, par tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu ilgtspējīgu patēriņu, atkritumu rašanās novēršanu, atkārtotu izmantošanu, sagatavošanu atkārtotai izmantošanai, tostarp remontu, pārstrādi, citu veidu reģenerāciju un apglabāšanu saskaņā ar 22.c panta 14., 15. un 18. punktu;
- d) datu vākšana un ziņošana kompetentajām iestādēm saskaņā ar 37. pantu;
- e) atbalsts pētniecībai un izstrādei, lai uzlabotu produktu dizainu attiecībā uz Regulas (ES) 2024/1781 5. pantā uzskaitītajiem produktu aspektiem, un atkritumu rašanās novēršanas un apsaimniekošanas darbībām saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju nolūkā palielināt šķiedru pārstrādes šķiedrās mērogu, neskarot Savienības valsts atbalsta noteikumus.
9. Dalībvalstis var nolemt, ka IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotājiem daļēji vai pilnībā jāsedz šā panta 8. punkta a) apakšpunktā minētās izmaksas par IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu atkritumiem, kas nonāk jauktos sadzīves atkritumos.
10. Dalībvalstis nodrošina, ka IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotāji sedz šā panta 8. punktā minētās izmaksas saistībā ar lietotiem IVc pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem un to atkritumiem, kas nodoti saskaņā ar 22.c panta 8. un 11. punktu izveidotajos savākšanas punktos, ja šādi produkti, tostarp lietoti tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumiem radniecīgi produkti un apavi un to atkritumi, kuri varētu būt savākti, izmantojot privātas atpakaļpieņemšanas shēmas, un vēlāk agregēti ar tekstilizstrādājumiem, kas savākti, ievērojot 22. c panta 8. punktu, pirmo reizi ir darīti pieejami tirgū no 2025. gada 16. oktobra, ja attiecīgajā dalībvalstī minētajā datumā jau ir izveidota ražotāja paplašinātas atbildības shēma IVc pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem saskaņā ar 8. un 8.a pantu.
11. Dalībvalstis nodrošina, ka IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotāji sedz šā panta 8. punktā minētās izmaksas saistībā ar lietotiem IVc pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem un to atkritumiem, kas nodoti saskaņā ar 22.c panta 8. un 11. punktu izveidotajos savākšanas punktos, ja šādi produkti, tostarp lietoti tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumiem radniecīgi produkti un apavi un to atkritumi, kuri varētu būt savākti, izmantojot privātas atpakaļpieņemšanas shēmas, un vēlāk agregēti ar tekstilizstrādājumiem, kas savākti, ievērojot 22. c panta 8. punktu, ir darīti pieejami tirgū pirmo reizi:
- a) sākot no dienas, kad minētajā dalībvalstī stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kuri vajadzīgi, lai izpildītu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2025/1892⁽²⁾* prasības, ievērojot minētās direktīvas 2. panta 1. punktu; vai

b) sākot vēlākais no 2028. gada 17. aprīļa, ja attiecīgajā dalībvalstī ražotāja paplašinātas atbildības shēma saskaņā ar šā panta 1. punktu attiecībā uz IVc pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem ir izveidota no 2025. gada 16. oktobra.

12. Šā panta 8. punktā minētās sedzamās izmaksas nepārsniedz izmaksas, kas ir nepieciešamas, lai minētajā punktā norādītos pakalpojumus sniegtu izmaksefektīvā veidā, un tās pārredzamā veidā nosaka starp attiecīgajiem dalībniekiem saskaņā ar 7. punktu.

13. Lai nodrošinātu atbilstību Regulas (ES) 2022/2065 30. panta 1. punkta d) un e) apakšpunktam, dalībvalstis nodrošina, ka tādu tiešsaistes platformu nodrošinātāji, uz kuriem attiecas minētās regulas III nodaļas 4. iedaļa, kuras ļauj patērētājiem noslēgt distances līgumus ar ražotājiem, kas patērētājiem Savienībā piedāvā IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, no ražotājiem, pirms tiem atļaut izmantot savus pakalpojumus, iegūst šādu informāciju:

a) informācija par reģistrāciju 22.b pantā minētajā ražotāju reģistrā dalībvalstī, kurā atrodas patērētājs, un ražotāja reģistrācijas numurs vai numuri minētajā reģistrā;

b) ražotāja pašsertifikācija, ar kuru ražotājs apņemas piedāvāt tikai tādos IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, attiecībā uz kuriem dalībvalstī, kurā atrodas patērētājs, ir izpildītas šā panta 1. un 8. punktā un 22.c panta 1. punktā minētās ražotāja paplašinātas atbildības prasības.

14. Dalībvalstis nodrošina, ka šā panta 1. punktā noteiktās ražotāja paplašinātas atbildības shēmas tiek izveidotas līdz 2028. gada 17. aprīlim saskaņā ar 8., 8.a un 22.a līdz 22.d pantam.

15. Dalībvalstis pieņem pasākumus, lai nodrošinātu, ka ražotāji, kas IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus piedāvā tiešajiem lietotājiem Savienībā, izpildes pakalpojumu sniedzējiem 13. punktā minēto informāciju sniedz brīdī, kad starp izpildes pakalpojumu sniedzēju un ražotāju tiek noslēgts līgums par jebkuru no Regulas (ES) 2019/1020 3. panta 11. punktā minētajiem pakalpojumiem.

16. Dalībvalstis nodrošina, ka pēc 15. punktā minētās informācijas saņemšanas un brīdī, kad tiek noslēgts līgums starp izpildes pakalpojumu sniedzēju un ražotāju par jebkuru no Regulas (ES) 2019/1020 3. panta 11. punktā minētajiem pakalpojumiem, izpildes pakalpojumu sniedzējs, izmantojot jebkuru tādu brīvi pieejamu oficiālu tiešsaistes datubāzi vai tiešsaistes saskarni, kuru darījusi pieejamu dalībvalsts vai Savienība, vai pieprasot ražotājam iesniegt uzticamu avotu izsniegtus apliecinājošus dokumentus, dara visu iespējamo, lai novērtētu, vai šā panta 15. punktā minētā informācija ir uzticama un pilnīga. Šīs direktīvas nolūkos ražotāji ir atbildīgi par sniegtās informācijas pareizību.

Dalībvalstis nodrošina, ka:

a) ja izpildes pakalpojumu sniedzējs iegūst pietiekamas norādes vai tam ir pamats uzskatīt, ka kāds 15. punktā minētais informācijas elements, kas iegūts no attiecīgā ražotāja, ir neprecīzs, nepilnīgs vai nav atjaunināts, izpildes pakalpojumu sniedzējs pieprasa minētajam ražotājam nekavējoties vai Savienības un valsts tiesību aktos noteiktajā termiņā izlabot, papildināt vai atjaunināt minēto informāciju; un

b) ja ražotājs minēto informāciju neizlabo, nepapildina vai neatjaunina, izpildes pakalpojumu sniedzējs ātri aptur sava pakalpojuma sniegšanu minētajam ražotājam saistībā ar IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu piedāvāšanu tiešajiem lietotājiem Savienībā, līdz pieprasījums ir pilnībā izpildīts; izpildes pakalpojumu sniedzējs informē ražotāju par šādas apturēšanas iemesliem.

17. Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/1150⁽³⁾* 4. pantu, ja izpildes pakalpojumu sniedzējs aptur sava pakalpojuma sniegšanu, ievērojot šā panta 16. punktu, dalībvalstis nodrošina, ka attiecīgajam ražotājam ir tiesības apstrīdēt izpildes pakalpojumu sniedzēja veikto apturēšanu tiesā kādā no dalībvalstīm, kurā izpildes pakalpojumu sniedzējs ir iedibināts.

22.b pants

Tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotāju reģistrs

1. Dalībvalstis izveido IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotāju reģistru ("ražotāju reģistrs"), ar kura palīdzību uzrauga minēto ražotāju atbilstību 22.a pantam un 22. c panta 1. punktam.

Lai atvieglotu ražotāju reģistrāciju visās dalībvalstīs, Komisija izveido tīmekļa vietni ar saitēm uz visiem valsts ražotāju reģistriem. Dalībvalstis 30 dienu laikā pēc reģistru izveides Komisijai paziņo saiti uz saviem valsts ražotāju reģistriem. Ikvienu ražotāju reģistrā iekļautā informācija ir viegli piekļūstama, publiski pieejama, bez maksas, mašīnlasāma, atlasāma un meklējama un atbilst atvērtajam standartam izmantošanai trešo pušu vajadzībām. Šajā punktā paredzētā informācijas sniegšana neskar komerciālās un industriālās konfidencialitātes saglabāšanu attiecībā uz sensitīvu informāciju saskaņā ar attiecīgiem Savienības un valsts tiesību aktiem.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotājiem ir pienākums reģistrēties ražotāju reģistrā. Šajā nolūkā dalībvalstis prasa, lai ražotāji reģistrācijas pieteikumu iesniegtu ikvienā dalībvalstī, kurā tie pirmo reizi tirgū dara pieejamus IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus.

3. Dalībvalstis ražotājiem ļauj pirmo reizi darīt pieejamus tirgū IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus tikai tad, ja tie vai – pilnvarojuma gadījumā – to pilnvarotie pārstāvji attiecībā uz ražotāja paplašināto atbildību ir reģistrēti attiecīgajā dalībvalstī.

4. Reģistrācijas pieteikumā iekļauj šādu informāciju:

- a) ražotāja nosaukums, preču zīme un zīmoli, ja tādi ir, ar kuriem ražotājs darbojas attiecīgajā dalībvalstī, un ražotāja adrese, tostarp pasta indekss un vieta, ielas nosaukums un mājas numurs, valsts, tālruņa numurs, ja tāds ir, tīmekļa adrese un e-pasta adrese, kā arī viens kontaktpunkts;
- b) ražotāja valsts identifikācijas kods, arī komercreģistra numurs vai cits līdzvērtīgs oficiāls reģistrācijas numurs, un Savienības nodokļu maksātāja numurs vai valsts nodokļu maksātāja identifikācijas numurs;
- c) to IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu KN kodi, kurus ražotājs plāno pirmo reizi darīt pieejamus tirgū;
- d) ražotāju atbildības organizācijas nosaukums, pasta indekss, vieta, iela un numurs, valsts, tālruņa numurs, ja tāds ir, tīmekļa adrese, e-pasta adrese un valsts identifikācijas kods, ražotāju atbildības organizācijas komercreģistra numurs vai līdzvērtīgs oficiāls reģistrācijas numurs, Savienības vai valsts nodokļu maksātāja identifikācijas numurs un pārstāvētā ražotāja pilnvarojums;
- e) ražotāja vai – attiecīgā gadījumā – pilnvarotā pārstāvja attiecībā uz ražotāja paplašināto atbildību, vai ražotāju atbildības organizācijas paziņojums, ka sniegtā informācija ir patiesa.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka šajā pantā noteiktos pienākumus ražotāja vārdā ar rakstisku pilnvaru var pildīt ražotāju atbildības organizācija.

Ja ražotājs ir iecēlis ražotāju atbildības organizāciju, šajā pantā noteiktos pienākumus *mutatis mutandis* pilda šī organizācija, ja vien dalībvalsts nav norādījusi citādi.

6. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentā iestāde:

- a) šā panta 2. punktā minētos ražotāju reģistrācijas pieteikumus saņem, izmantojot elektronisku datu apstrādes sistēmu, par kuru ir sniegta informācija kompetentās iestādes tīmekļa vietnē;

- b) reģistrāciju veic un reģistrācijas numuru piešķir ne vēlāk kā 12 nedēļu laikā kopš dienas, kad ir sniegta 4. punktā prasītā informācija;
- c) var noteikt detalizētus pasākumus attiecībā uz reģistrācijas prasībām un procesu, nepievienojot būtiskas prasības papildus tām, kas paredzētas 4. punktā;
- d) par 2. punktā minēto pieteikumu apstrādi var iekasēt no ražotājiem uz izmaksām balstītu un samērīgu maksu.

7. Ja 4. punktā minētā informācija un saistītie dokumentārie pierādījumi nav sniegti vai nav pietiekami vai ja ražotājs vairs neatbilst 4. punkta d) apakšpunktā noteiktajām prasībām, kompetentā iestāde ražotāja reģistrāciju var atteikt vai atsaukt.

8. Dalībvalstis nosaka, ka ražotājam vai – attiecīgā gadījumā – pilnvarotajam pārstāvim attiecībā uz ražotāja paplašināto atbildību, vai ražotāju atbildības organizācijai ir bez liekas kavēšanās kompetentajai iestādei jāpaziņo par jebkādam izmaiņām reģistrācijas informācijā saskaņā ar 4. punkta d) apakšpunktu un par to, ja tiek pilnīgi izbeigts pirmo reizi darīt pieejamus tirgū reģistrācijā minētos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus. Ja ražotājs vairs nepastāv, to no ražotāju reģistra izslēdz.

9. Ja ražotāju reģistrā iekļautā informācija nav publiski piekļūstama, dalībvalstis nodrošina, ka bezmaksas piekļuve ražotāju reģistram tiek nodrošināta tiešsaistes platformu nodrošinātājiem, kas dod iespēju patērētājiem noslēgt distances līgumus ar ražotājiem un izpildes pakalpojumu sniedzējiem, kuri ar ražotājiem, kas tiešajiem lietotājiem piedāvā IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus vai apavus, slēdz līgumus par jebkuru no Regulas (ES) 2019/1020 3. panta 11. punktā minētajiem pakalpojumiem.

10. Līdz 2027. gada 17. aprīlim Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka uz šā panta 4. punktā noteiktajām informācijas prasībām balstītu saskaņotu formātu, kādā tiek veikta reģistrācija ražotāju reģistrā. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 39. panta 2. punktā.

22.c pants

Ražotāju atbildības organizācijas tekstilizstrādājumu jomā

1. Dalībvalstis nodrošina, ka IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotāji uztic ražotāju atbildības organizācijai to vārdā izpildīt 22.a pantā noteiktos ražotāja paplašinātas atbildības pienākumus.

2. Dalībvalstis nosaka, ka ražotāju atbildības organizācijām, kas plāno ražotāju vārdā pildīt ražotāja paplašinātas atbildības pienākumus saskaņā ar 8.a panta 3. punktu, 22.a, 22.b un 22.d pantu un šo pantu, ir jāsaņem kompetentās iestādes atļauja.

3. Dalībvalstis nosaka kritērijus attiecībā uz kvalifikācijām, kas ražotāju atbildības organizācijām ir vajadzīgas, lai tām uzticētu ražotāju vārdā pildīt ražotāja paplašinātas atbildības pienākumus. Dalībvalstis jo īpaši pieprasa ražotāju atbildības organizācijām parādīt nepieciešamās speciālās zināšanas atkritumu apsaimniekošanas un ilgtspējās jomā.

4. Dalībvalstis var atkāpties no 3. punktā noteiktā pienākuma ar noteikumu, ka līdz 2025. gada 16. oktobrim tās jau ir noteikušas kritērijus, kas nodrošina, ka ražotāju atbildības organizācijai var uzticēt ražotāju vārdā pildīt ražotāja paplašinātas atbildības pienākumus tikai tad, ja tā parāda savas speciālās zināšanas atkritumu apsaimniekošanas jomā un minētie kritēriji nodrošina, ka ražotāju atbildības organizācija atkritumus apsaimniekos ilgtspējīgā veidā un ierobežos atkritumu apsaimniekošanas ietekmi uz vidi.

5. Neskarot 8.a panta 4. punktu, dalībvalstis nosaka, ka ražotāju atbildības organizācijām ir jānodrošina, ka finansiālās iemaksas, ko tām maksā IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgo produktu vai apavu ražotāji:

- a) ir balstītas uz attiecīgo produktu masu un – attiecīgā gadījumā – daudzumu, un attiecībā uz IVc pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem tās tiek modulētas, balstoties uz ekodizaina prasībām, kas pieņemtas, ievērojot Regulu (ES) 2024/1781, un kas ir visatbilstošākās no tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem radušos atkritumu novēršanai un to apstrādei saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju un attiecīgajām minēto kritēriju mērīšanas metodikām, kas pieņemtas, ievērojot minēto regulu vai balstoties uz citiem Savienības tiesību aktiem, kuri nosaka saskaņotus tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu ilgtspējas kritērijus un mērīšanas metodes, un kas nodrošina minēto produktu vidiskās ilgtspējas un aprītīguma uzlabošanu;
- b) ņem vērā ražotāju atbildības organizāciju ieņēmumus no atkārtotas izmantošanas, no sagatavošanas atkārtotai izmantošanai vai no to otrreizējo izejvielu vērtības, kas iegūtas no pārstrādātiem tekstilizstrādājumu atkritumiem;
- c) nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret ražotājiem neatkarīgi no to izcelsmes vai lieluma, neuzliekot nesamērīgu slogu ražotājiem, tai skaitā maziem un vidējiem uzņēmumiem, kas IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgos produktus vai apavus ražo nelielos daudzumos.

6. Ja ir lietderīgi vērsties pret īpaši ātras un ātras modes praksi un ar to saistīto IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu atkritumu pārmērīgu rašanos, dalībvalstis var pieprasīt, lai ražotāju atbildības organizācijas finansiālo iemaksu modulē, balstoties uz tādu ražotāju praksi attiecībā uz IVc pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem, kura pamatojas uz produkta kalpošanas laiku, kas izriet no šādas prakses, minēto produktu lietderīgās izmantošanas laiku pēc pirmā lietotāja un ieguldījumu minēto produktu aprites cikla slēgšanā, tekstilizstrādājumu atkritumus pārvēršot par izejvielām jaunām ražošanas ķēdēm.

7. Ja tas nepieciešams, lai izvairītos no iekšējā tirgus izkropļojumiem un nodrošinātu saskaņotību ar ekodizaina prasībām, kas pieņemtas, ievērojot Regulas (ES) 2024/1781 4. pantu saistībā ar 5. pantu, Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem šā panta 5. punkta a) apakšpunkta un 6. punkta piemērošanas vajadzībām nosaka maksu modulācijas kritērijus. Minētos īstenošanas aktus, kuri neattiecas uz iemaksu apmēra precīzu noteikšanu, pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta šīs direktīvas 39. panta 2. punktā.

8. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāju atbildības organizācijas izveido lietotu IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu dalītas savākšanas sistēmu, kurā tos savāc neatkarīgi no to veida, materiāla sastāva, stāvokļa, nosaukuma, zīmola, preču zīmes vai izcelsmes, dalībvalsts teritorijā, kurā tie šos produktus dara pieejamus tirgū pirmo reizi. Dalītās savākšanas sistēma:

- a) piedāvā 9. punkta a) apakšpunktā minētajiem dalībniekiem šādu lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu savākšanu un paredz praktiskos pasākumus, kas vajadzīgi, lai šādus lietotus tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus un apavus un to atkritumus savāktu un transportētu, tostarp bez maksas nodrošinātu tādas savākšanas un transportēšanas konteinerus, kuri ir piemēroti savākšanas punktiem, kas ir daļa no ražotāju atbildības organizācijas savākšanas sistēmas;
- b) nodrošina, ka šādi lietoti tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumiem radniecīgi produkti un apavi un to atkritumi bez maksas tiek savākti savākšanas punktos, kas ir daļa no ražotāju atbildības organizācijas savākšanas sistēmas, tādā biežumā, kāds ir pielāgots aptvertajai platībai un šādu lietoto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu apjomam, kuru parasti savāc minētajos savākšanas punktos;
- c) nodrošina, ka koordinēti starp ražotāju atbildības organizāciju un sociālās ekonomikas struktūrām un citiem dalībniekiem bez maksas tiek savākti atkritumi, kurus radījušas sociālās ekonomikas struktūras un šādi citi dalībnieki no tādiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem, kas savākti savākšanas punktos, kas ir daļa no ražotāju atbildības organizācijas savākšanas sistēmas.

Uz jebkādu koordināciju starp ražotāju atbildības organizācijām joprojām attiecas Savienības konkurences tiesības.

9. Dalībvalstis nodrošina, ka 8. punktā minētā savākšanas sistēma:

- a) sastāv no savākšanas punktiem, ko ražotāju atbildības organizācijas un atkritumu apsaimniekošanas operatori to vārdā izveidojuši sadarbībā ar vienu vai vairākiem šādiem dalībniekiem: sociālās ekonomikas struktūras, mazumtirgotāji, publiskas iestādes vai trešās personas, kas minēto iestāžu vārdā vāc lietotos IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus un apavus un to atkritumus, un brīvprātīgu savākšanas punktu operatori;
- b) aptver visu dalībvalsts teritoriju, ņemot vērā iedzīvotāju skaitu un blīvumu, lietoto IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu paredzamo apjomu, kā arī piekļūstamību un tuvumu tiešajiem lietotājiem, neaprobežojoties tikai ar teritorijām, kurās minēto produktu savākšana un tālāka apsaimniekošana ir rentabla;
- c) pamatojoties uz pieejamo labo praksi, saglabā noturīgu un tehniski izpildāmu pieaugumu lietoto IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgo produktu un apavu un to atkritumu dalītajā savākšanā un attiecīgu samazinājumu lietoto IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgo produktu un apavu un to atkritumu jaukto sadzīves atkritumu savākšanā.

10. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāju atbildības organizācijām nav atļauts atteikt vietējo publisko iestāžu, sociālo ekonomikas struktūru vai citu atkārtotas izmantošanas operatoru dalību dalītās savākšanas sistēmā, kas izveidota, ievērojot 8. punktu.

11. Neskarot 8. punkta a) un b) apakšpunktu un 9. punkta a) apakšpunktu, dalībvalstis nodrošina, ka sociālās ekonomika struktūrām ir atļauts uzturēt un ekspluatēt pašām savus dalītās savākšanas punktus un ka dalītās savākšanas punktu atrašanās vietas ziņā tām piemēro vienlīdzīgu vai preferenciālu režīmu. Dalībvalstis nodrošina, ka sociālās ekonomikas struktūrām, kas ir daļa no savākšanas sistēmas saskaņā ar 9. punkta a) apakšpunktu, nav pienākuma savāktos lietotos IVc pielikumā uzskaitītos tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus un apavus un to atkritumus nodot ražotāju atbildības organizācijai.

12. Dalībvalstis nodrošina, ka sociālās ekonomikas struktūras, kurām ir savi dalītās savākšanas punkti saskaņā ar 11. punktu, vismaz reizi gadā iesniedz kompetentajai iestādei informāciju par lietoto IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu dalīti savāktu daudzumu pēc masas, norādot:

- a) daudzumu pēc masas, kas atzīts par derīgu atkārtotai izmantošanai, ja iespējams, norādot eksportēto daudzumu pēc masas;
- b) daudzumu pēc masas, kas paredzēts sagatavošanai atkārtotai izmantošanai un pārstrādei, ja pieejams, atsevišķi norādot šķiedru pārstrādi šķiedrās, ja iespējams, norādot eksportēto daudzumu pēc masas; un
- c) daudzumu pēc masas, kas paredzēts cita veida reģenerācijai vai apglabāšanai.

13. Atkāpjoties no 12. punkta, dalībvalstis sociālās ekonomikas struktūras var daļēji vai pilnībā atbrīvot no pienākuma iesniegt 12. punktā minēto informāciju, ja šādu ziņošanas pienākumu izpilde minētajām struktūrām radītu nesamērīgu administratīvo slogu.

14. Dalībvalstis nodrošina, ka papildus 8.a panta 2. punktā minētajai informācijai ražotāju atbildības organizācijas tiešajiem lietotājiem attiecībā uz IVc pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem vai apaviem, ko ražotāji pirmo reizi dara pieejamus tirgū, dara pieejamu šādu informāciju par tekstilizstrādājumu un apavu ilgtspējīgu patēriņu, tostarp lietotu preču risinājumiem, atkārtotu izmantošanu un apsaimniekošanu aprites cikla beigās:

- a) tiešo lietotāju loma atkritumu rašanās novēršanas veicināšanā, arī paraugprakse, jo īpaši tiem veicinot ilgtspējīgus patēriņa modeļus un pienācīgu produktu kopšanu to lietošanas laikā;
- b) attiecībā uz tekstilizstrādājumiem un apaviem pieejamie atkārtotas izmantošanas un remonta pasākumi;
- c) savākšanas punktu atrašanās vieta;
- d) tiešo lietotāju loma pareizā lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu dalītā savākšanā, tostarp ar ziedošanas palīdzību;

e) ietekme, kādu uz vidi, cilvēka veselību, kā arī sociālajām tiesībām un cilvēktiesībām atstāj tekstilizstrādājumu ražošana, jo īpaši ātrās modes prakse un patēriņš, pārstrāde un citu veidu reģenerācija un apglabāšana un nepiemērota tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu atkritumu izmešana, piemēram, piedražošana vai izmešana jauktos sadzīves atkritumos, kā arī pasākumi, kas veikti, lai mazinātu ietekmi uz vidi un cilvēka veselību.

15. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāju atbildības organizācija regulāri sniedz 14. punktā minēto informāciju, un ka informācija ir atjaunināta un tiek sniegta, izmantojot šādus līdzekļus:

- a) tīmekļvietne vai citi elektroniskās saziņas līdzekļi,
- b) paziņojumi publiskajā telpā un savākšanas punktā;
- c) izglītojošas programmas, izpratnes veicināšanas kampaņas un sabiedrības iesaistīšanas pasākumi;
- d) norādes lietotājiem un patērētājiem viegli saprotamā valodā vai valodās.

16. Ja kādā dalībvalstī ražotāja paplašinātas atbildības pienākumus ražotāju vārdā ir uzticēts pildīt vairākām ražotāju atbildības organizācijām, dalībvalstis nodrošina, ka minētās ražotāju atbildības organizācijas aptver visu dalībvalsts teritoriju, lai nodrošinātu vienādu dalītās savākšanas sistēmas pakalpojuma kvalitāti visā teritorijā attiecībā uz lietotiem IVC pielikuma uzskaitītiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem un to atkritumiem.

Dalībvalstis izraugās kompetento iestādi vai iecel neatkarīgu trešo personu, kas pārrauga to, vai ražotāju atbildības organizācijas savus pienākumus pilda koordinēti un saskaņā ar Savienības konkurences tiesībām. Dalībvalstis, kurās ražotāja paplašinātas atbildības pienākumus ražotāju vārdā ir uzticēts pildīt tikai vienai ražotāju atbildības organizācijai, var izraudzīties kompetento iestādi vai iecelt neatkarīgu trešo personu, kas pārrauga to, vai ražotāju atbildības organizācijas savus pienākumus pilda saskaņā ar Savienības konkurences tiesībām.

17. Dalībvalstis nosaka, ka ražotāju atbildības organizācijām ir jānodrošina to rīcībā esošo datu konfidencialitāte attiecībā uz īpašniekinformāciju vai informāciju, kas ir tieši attiecināma uz atsevišķiem ražotājiem vai to pilnvarotajiem pārstāvjiem.

18. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāju atbildības organizācijas papildus 8.a panta 3. punkta e) apakšpunktā minētajai informācijai savās tīmekļa vietnēs publicē šādu informāciju:

- a) vismaz reizi gadā, ievērojot komercnoslēpumu un rūpniecisko noslēpumu, informāciju par:
 - i) to produktu apjomu, tostarp daudzumu pēc masas, kas pirmo reizi darīti pieejami tirgū;
 - ii) lietoto IVC pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu dalītās savākšanas daudzumu pēc masas, atsevišķi norādot šādus nerealizētus produktus;
 - iii) atkārtotas izmantošanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai un pārstrādes rādītājiem, atsevišķi norādot rādītāju, kurš atspoguļo šķiedru pārstrādi šķiedrās, ko panākusi ražotāju atbildības organizācija;
 - iv) citu veidu reģenerācijas un apglabāšanas rādītājiem; un
 - v) to lietoto IVC pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu eksporta rādītājiem, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, un IVC pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu atkritumu eksporta rādītājiem;
- b) informāciju par atlases procedūru, kurā saskaņā ar 19. punktu izraugās atkritumu apsaimniekošanas operatoru.

19. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāju atbildības organizācijas veic pārredzamu un nediskriminējošu atkritumu apsaimniekošanas operatoru atlases procedūru, kas balstīta uz pārredzamiem piešķiršanas kritērijiem un nerada nesamērīgu slogu maziem un vidējiem uzņēmumiem, lai iepirktu:

a) atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus no 9. punkta a) apakšpunktā minētajiem atkritumu apsaimniekošanas operatoriem, un

b) tālāku atkritumu apstrādi.

20. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāju atbildības organizācijas kompetentajām iestādēm katru gadu sniedz 18. punkta a) un b) apakšpunktā minēto informāciju, iekļaujot to attiecīgo 18. punkta a) apakšpunktā minēto informāciju, kas katru gadu prasīta no tādu IVC pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotājiem, kurus pirmo reizi dara pieejamus tirgū. Dalībvalstis nodrošina, ka ražotāju atbildības organizācijas norāda daudzumu pēc masas attiecībā uz 18. punkta a) apakšpunkta iii), iv) un v) punktā minēto informāciju.

Atkāpjoties no šā punkta pirmās daļas, dalībvalstis pieprasa, lai attiecībā uz ražotājiem, kas ir uzņēmumi, kuros nodarbinātas mazāk nekā desmit personas un kuru gada apgrozījums un gada bilance nepārsniedz 2 miljonus EUR, ražotāju atbildības organizācijas minētajiem uzņēmumiem pieprasa katru gadu iesniegt tikai 18. punkta a) apakšpunkta i) punktā uzskaitīto informāciju.

Komisija groza Komisijas Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/1004 ⁽⁴⁾* un (ES) 2021/19 ⁽⁵⁾*, lai saskaņā ar šīs direktīvas 37. panta 7. punktu iekļautu pirmajā daļā minēto informāciju. Grozītie īstenošanas akti attiecas uz:

a) informāciju par ziņošanas grafikiem;

b) datu ziņošanas struktūras un formāta specifikācijām, lai nodrošinātu to, ka ražotāju atbildības organizācijas datus var apkopot saskaņoti, konsekventi un vienkārši.

Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 39. panta 2. punktā.

22.d pants

Tekstilizstrādājumu atkritumu apsaimniekošana

1. Lai novērstu savāktu lietoto tekstilizstrādājumu un tekstilatkritumu sabojāšanu un šķērskontamināciju, dalībvalstis nodrošina, ka lietotu tekstilizstrādājumu un tekstilizstrādājumu atkritumu savākšanas, iekraušanas un izkraušanas, transportēšanas un uzglabāšanas infrastruktūra, kā arī citas darbības, tostarp manipulācijas ar lietotiem tekstilizstrādājumiem un tekstilizstrādājumu atkritumiem, un tālāki šķirošanas un apstrādes procesi, ir pasargāti no nelabvēlīgu laikapstākļu ietekmes un potenciāliem kontaminācijas avotiem. Dalīti savāktos lietotos tekstilizstrādājumus un tekstilatkritumus dalītās savākšanas punktā vai šķirošanas centrā profesionāli vērti, lai apzinātu un aizvāktu nemērķa priekšmetus vai materiālus vai vielas, kas ir potenciāls kontaminācijas avots.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka lietotus tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus un apavus un to atkritumus, ko vāc dalīti, tostarp saskaņā ar 22.c panta 8. un 11. punktu, savākšanas brīdī uzskata par atkritumiem.

Attiecībā uz tekstilizstrādājumiem, kas nav IVC pielikumā uzskaitītie produkti, kā arī izmestiem nerealizētiem IVC pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem dalībvalstis nodrošina, ka dažādās tekstilmateriālu un tekstilpriekšmetu frakcijas atkritumu rašanās vietā paliek nošķirtas, ja šāda nošķiršana atvieglo tālāku atkārtotu izmantošanu, sagatavošanu atkārtotai izmantošanai vai pārstrādi, arī šķiedru pārstrādi šķiedrās, ja ir šādas tehnoloģiskas iespējas. Minēto nošķiršanu veic rentablā veidā, lai maksimāli palielinātu resursu reģenerāciju un ieguvumus videi.

3. Atkāpjoties no 2. punkta, lietotus tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus un apavus, kurus tieši lietotāji tieši nodevuši un kurus atkārtotas izmantošanas operators vai sociālās ekonomikas struktūras savākšanas punktā tieši profesionāli atzinuši par derīgiem atkārtotai izmantošanai, savākšanas brīdī neuzskata par atkritumiem.

4. Dalībvalstis nodrošina, ka lietotiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem un to atkritumiem, ko vāc dalīti, tostarp saskaņā ar 22.c panta 8. un 11. punktu, veic šķirošanas darbības, ar kurām nodrošina, ka tie tiek apstrādāti saskaņā ar atkritumu apsaimniekošanas hierarhiju.

5. Dalībvalstis nodrošina, ka dalīti, tostarp saskaņā ar 22.c panta 8. un 11. punktu, savāktu lietoto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu un to atkritumu šķirošanas darbības atbilst šādām prasībām:

- a) šķirošanas darbības rezultātā tiek atšķirti tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumiem radniecīgi produkti un apavi atkārtotai izmantošanai un sagatavošanai atkārtotai izmantošanai, par prioritāru attiecīgā gadījumā nosakot vietēju šķirošanu un vietēju atkārtotu izmantošanu;
- b) šķirošanā atkārtotas izmantošanas darbībām tekstilizstrādājumus, tekstilizstrādājumiem radniecīgus produktus un apavus sašķiro piemērotā granularitātes līmenī, ļaujot šķirot katru izstrādājumu atsevišķi, kas frakcijas, kuras ir piemērotas tiešai atkārtotai izmantošanai, nošķir no tām, kuras tālāk jāsagatavo atkārtotas izmantošanas darbībām, un orientējas uz konkrētu atkārtotas izmantošanas tirgu, piemērojot jaunākos saņemtajam tirgum atbilstīgus šķirošanas kritērijus;
- c) priekšmetus, kas atzīti par atkārtotai izmantošanai nepiemērotiem, šķiro pārražošanai un pārstrādei, tostarp, ja to ļauj tehnoloģiju attīstība, šķiedru pārstrādei šķiedrās, lai par prioritāti noteiktu pārražošanu, nevis pārstrādi;
- d) šķirošanas un tālākas reģenerācijas darbībās iegūtā izlaide, kas paredzēta atkārtotai izmantošanai, atbilst 6. pantā minētajiem kritērijiem, saskaņā ar kuriem to vairs neuzskata par atkritumiem.

6. Līdz 2026. gada 1. janvārim un reizi piecos gados pēc tam dalībvalstis veic savāktu jaukto sadzīves atkritumu sastāva apsekojumu, ar kura palīdzību nosaka tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu atkritumu īpatsvaru – attiecīgā gadījumā saskaņā ar IVc pielikumā minētajiem KN kodiem. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentās iestādes, pamatojoties uz iegūto informāciju, var pieprasīt, lai ražotāju atbildības organizācijas veic korektīvus pasākumus, ar kuriem paplašina savu savākšanas punktu tīklu un organizē informācijas kampaņas saskaņā ar 22.c panta 14. un 15. punktu. Dalībvalstis nodrošina, ka minēto apsekojumu rezultāti ir publiski pieejami.

7. Dalībvalstis nodrošina, ka dalībvalstu kompetentās iestādes tādu lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, atšķiršanai no tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu atkritumiem, var inspicēt tādu lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, sūtījumus, par kuriem ir aizdomas, ka tie ir atkritumi, nolūkā pārliecināties par atbilstību 8. un 9. punktā noteiktajām minimālajām prasībām attiecībā uz tādu lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu sūtījumiem, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, un tos attiecīgi uzrauga.

8. Dalībvalstis nodrošina, ka profesionāli organizēti tādu lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, sūtījumi atbilst 9. punktā noteiktajām minimālajām uzskaites prasībām un tiem ir pievienota vismaz šāda informācija:

- a) tāda rēķina un līguma kopija, kurš attiecas uz tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu pārdošanu vai īpašumtiesību nodošanu un kurā norādīts, ka tie ir paredzēti tiešai atkārtotai izmantošanai un ka tie ir derīgi tiešai atkārtotai izmantošanai;
- b) pierādījumi – tāda dokumenta kopija, kurā uzskaitīta katra sūtījumā esošā ķīpa, un protokols, kurā ietverta visa uzskaites informācija saskaņā ar šā panta 9. punktu, – par iepriekšēju šķirošanas darbību vai tiešu profesionālu novērtējumu, kurā tie atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai un kura veikta saskaņā ar šo pantu, un kritērijiem, ja tādi ir, kas pieņemti, ievērojot 6. panta 2. punktu;
- c) deklarācija, ko sniegusi fiziska vai juridiska persona, kuras īpašumā ir lietoti tekstilizstrādājumi, tekstilizstrādājumiem radniecīgi produkti vai apavi, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, un kura profesionāli organizē tādu lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, transportēšanu, un kura apliecina, ka neviens no sūtījumā iekļautajiem materiāliem nav atkritumi, kā definēts 3. panta 1. punktā.

Dalībvalstis nodrošina, ka šā punkta pirmajā daļā minētie sūtījumi ir pienācīgi aizsargāti pret bojājumiem transportēšanas, iekraušanas un izkraušanas laikā, ko it sevišķi nodrošina ar pietiekamu iepakojumu un pareizu krāvēju, tādējādi visā transportēšanas procesā saglabājot atkārtotai izmantošanai paredzēto tekstilizstrādājumu integritāti un kvalitāti.

9. Dalībvalstis nodrošina, ka lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, sūtījumi atbilst šādām minimālajām uzskaites prasībām:

a) uzskaites informāciju par šķirošanu, tiešu profesionālu novērtējumu, kurā tie atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, vai sagatavošanu atkārtotai izmantošanai droši, bet ne nenoņemami nostiprina uz iepakojuma;

b) uzskaites informācijā ietver šādas ziņas:

i) ķīpā esošā priekšmeta vai priekšmetu apraksts, kas atspoguļo visdetalizētāko šķirošanas granularitāti, kāda tekstilizstrādājumiem ir bijusi šķirošanas vai sagatavošanas atkārtotai izmantošanai darbību laikā, piemēram, apģērba veids, izmērs, krāsa, dzimums, kam apģērbs paredzēts, materiālu sastāvs un jebkuras citas būtiskas īpašības, kas veicina efektīvu atkārtotu izmantošanu;

ii) tā uzņēmuma nosaukums un adrese, kas atbild par galīgo šķirošanu vai sagatavošanu atkārtotai izmantošanai.

10. Dalībvalstis nodrošina, ka gadījumos, kad kompetentās iestādes vai inspekcijās iesaistītās iestādes konstatē, ka par plānoto lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu un apavu, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai, sūtījumu ir aizdomas, ka tie ir atkritumi, izmaksas par tādu lietotu tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu, kas atzīti par derīgiem atkārtotai izmantošanai un par kuriem ir aizdomas, ka tie ir atkritumi, pienācīgu analīzi, inspekcijām un glabāšanu var iekasēt no IVc pielikumā uzskaitīto tekstilizstrādājumu, tekstilizstrādājumiem radniecīgu produktu vai apavu ražotājiem, trešām personām, kas rīkojas to vārdā, vai citām personām, kas organizē sūtījumu.

(¹)* Padomes Regula (EEK) Nr. 2658/87 (1987. gada 23. jūlijs) par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (OV L 256, 7.9.1987., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj>).

(²)* Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2025/1892 (2025. gada 10. septembris), ar ko groza Direktīvu 2008/98/EK par atkritumiem (OV L, 2025/1892, 26.9.2025., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2025/1892/oj>).

(³)* Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1150 (2019. gada 20. jūnijs) par taisnīguma un pārredzamības veicināšanu komerciālajiem lietotājiem paredzētos tiešsaistes starpniecības pakalpojumos (OV L 186, 11.7.2019., 57. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1150/oj>).

(⁴)* Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2019/1004 (2019. gada 7. jūnijs), ar ko nosaka noteikumus, kā aprēķināt, verificēt un ziņot datus par atkritumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK, un ar ko atceļ Komisijas Īstenošanas lēmumu C(2012) 2384 (OV L 163, 20.6.2019., 66. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2019/1004/oj).

(⁵)* Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2021/19 (2020. gada 18. decembris), ar ko nosaka vienotu metodiku un formu, kādā ziņot par atkalizmantošanu saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/98/EK (OV L 10, 12.1.2021., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2021/19/oj).”;

8) direktīvas 29. panta 2.a punktu aizstāj ar šādu:

“2.a Dalībvalstis pieņem konkrētas pārtikas atkritumu rašanās novēršanas programmas, ko var iesniegt kā daļu no savām atkritumu rašanās novēršanas programmām.”;

9) direktīvā iekļauj šādu pantu:

“29.a pants

Pārtikas atkritumu rašanās novēršanas programmas

1. Dalībvalstis izvērtē un pielāgo savas pārtikas atkritumu rašanās novēršanas programmas nolūkā sasniegt 9. a panta 4. punktā noteiktos mērķrādītājus. Minētajās programmās ietver vismaz 9. panta 1. punktā un 9.a panta 1. punktā noteiktos pasākumus un – attiecīgā gadījumā – IV un IVa pielikumā uzskaitītos pasākumus, un tās dara zināmas Komisijai līdz 2027. gada 17. oktobrim.

2. Katra dalībvalsts izraugās kompetentās iestādes, kuras ir atbildīgas par to 9.a panta 1. punktā minēto pasākumu koordinēšanu, ar ko novērš pārtikas atkritumu rašanos un kurus īsteno nolūkā sasniegt 9.a panta 4. punktā noteiktos mērķrādītājus, un līdz 2026. gada 17. janvārim attiecīgi informē Komisiju. Pēc tam Komisija minēto informāciju publicē attiecīgajā tīmekļvietnē.”;

10) direktīvas 37. pantu groza šādi:

a) panta 3. punktā pirmo daļu aizstāj ar šādu:

“Dalībvalstis katru gadu paziņo Eiropas Vides aģentūrai datus par 9. panta 4. punkta īstenošanu un 22.c panta 12. punktā, 22.c panta 18. punkta a) apakšpunktā un 22.c panta 20. punktā minētos datus. Dalībvalstis katru gadu paziņo Komisijai datus par 9.a panta 2. punkta īstenošanu.”;

b) pantā iekļauj šādu punktu:

“5.a Dalībvalstis kvalitātes pārbaudes ziņojumus, kas saistīti ar 9.a panta 2. punktu, dara publiski pieejamus pēc tam, kad ir izvērtēts, vai izpaušana varētu kaitēt konfidenciālas komercinformācijas aizsardzībai.”;

c) panta 7. punktu aizstāj ar šādu:

“7. Komisija pieņem īstenošanas aktus, ar kuriem nosaka šā panta 1., 3., 4. un 5. punktā minēto datu paziņošanas formātu. Lai ziņotu par 11. panta 2. punkta a) un b) apakšpunkta īstenošanu, dalībvalstis izmanto formātu, kas noteikts Komisijas 2012. gada 18. aprīļa Īstenošanas lēmumā, ar ko izveido anketu dalībvalstu ziņojumiem par to, kā tiek īstenota Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK par atkritumiem. Attiecībā uz ziņošanu par pārtikas atkritumiem ziņošanas formāta izstrādē ņem vērā metodiku, kas izstrādāta saskaņā ar 9.a panta 3. punktu. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta šīs direktīvas 39. panta 2. punktā.”;

11) direktīvas 38.a pantu groza šādi:

a) panta 2. un 3. punktu aizstāj ar šādiem:

“2. Pilnvaras pieņemt 7. panta 1. punktā, 9.a panta 3. punktā, 11.a panta 10. punktā, 27. panta 1. un 4. punktā un 38. panta 2. un 3. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no 2018. gada 4. jūlija. Pilnvaras pieņemt 22.a panta 5. punktā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz piecu gadu laikposmu no 2027. gada 17. aprīļa. Komisija sagatavo ziņojumu par pilnvaru deleģēšanu vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 7. panta 1. punktā, 9.a panta 3. punktā, 11.a panta 10. punktā, 22.a panta 5. punktā, 27. panta 1. un 4. punktā un 38. panta 2. un 3. punktā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.”;

b) panta 6. punktu aizstāj ar šādu:

“6. Saskaņā ar 7. panta 1. punktu, 9.a panta 3. punktu, 11.a panta 10. punktu, 22.a panta 5. punktu, 27. panta 1. un 4. punktu, 38. panta 2. un 3. punktu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.”;

12) direktīvas 41. pantam pievieno šādu daļu:

“No 2029. gada 17. aprīļa 22.a, 22.b, 22.c un 22.d pantu piemēro uzņēmumiem, kuros nodarbinātas mazāk nekā desmit personas un kuru gada apgrozījums un gada balance nepārsniedz 2 miljonus EUR.”;

13) direktīvā iekļauj šādu pantu:

“41.a pants

Pārskatīšana

Līdz 2029. gada 31. decembrim Komisija izvērtē šo direktīvu un Direktīvu 1999/31/EK. Izvērtējumā *inter alia* novērtē arī:

- a) tādu ražotāja paplašinātas atbildības shēmu finansiālās un organizatoriskās atbildības efektivitāti attiecībā uz IVc pielikumā uzskaitītajiem tekstilizstrādājumiem, tekstilizstrādājumiem radniecīgiem produktiem un apaviem, kas izveidotas, ievērojot šo direktīvu, lai segtu izmaksas, kuras rodas, piemērojot šajā direktīvā noteiktās prasības, tostarp, izvērtējot iespēju pieprasīt finansiālu ieguldījumu no komerciālas atkārtotas izmantošanas operatoriem, jo īpaši no lielākiem operatoriem;
- b) iespēju noteikt atkritumu rašanās novēršanas, vākšanas, sagatavošanas atkārtotai izmantošanai un pārstrādes mērķrādītājus attiecībā uz tekstilatkritumiem;
- c) iespēju ieviest jauktu sadzīves atkritumu iepriekšēju šķirošanu, lai novērstu tādu atkritumu nosūtīšanu uz atkritumu sadedzināšanu vai apglabāšanu poligonā, kurus var reģenerēt, lai sagatavotu atkārtotai izmantošanai vai lai pārstrādātu.

Komisija Eiropas Parlamentam un Padomei sniedz ziņojumu par minētā izvērtējuma konstatējumiem. Attiecīgā gadījumā ziņojumam pievieno tiesību akta priekšlikumu.”;

14) šīs direktīvas pielikumā izklāstīto tekstu iekļauj kā IVc pielikumu.

2. pants

Transponēšana

1. Dalībvalstīs stājas spēkā normatīvie un administratīvie akti, kas vajadzīgi, lai izpildītu šīs direktīvas prasības, vēlākais līdz 2027. gada 17. jūnijam. Dalībvalstis par to tūlīt informē Komisiju.

Kad dalībvalstis pieņem minētos pasākumus, tajos ietver atsauci uz šo direktīvu vai šādu atsauci pievieno to oficiālai publikācijai. Dalībvalstis nosaka paņēmienus, kā izdarāma šāda atsaucē.

2. Dalībvalstis dara Komisijai zināmus to tiesību aktu galvenos noteikumus, ko tās pieņem jomā, uz kuru attiecas šī direktīva.

3. pants

Stāšanās spēkā

Šī direktīva stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

4. pants

Adresāti

Šī direktīva ir adresēta dalībvalstīm.

Strasbūrā, 2025. gada 10. septembrī

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja
R. METSOLA

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
M. BJERRE

PIELIKUMS

"IVc PIELIKUMS

**PRODUKTI, UZ KURIEM ATTIECAS RAŽOTĀJA PAPLAŠINĀTĀ ATBILDĪBA PAR NOTEIKTIEM
TEKSTILIZSTRĀDĀJUMIEM, TEKSTILIZSTRĀDĀJUMIEM RADNIECĪGIEM PRODUKTIEM UN APAVIEM**

I daļa

Tekstilizstrādājumi un apģērba un apģērba piederumu tekstilizstrādājumi, kas paredzēti lietošanai mājāsaimniecībā vai citādu lietošanai, ja šādi produkti pēc veida un sastāva līdzinās produktiem, kas paredzēti lietošanai mājāsaimniecībā, un kas ietilpst 22.a panta darbības jomā

KN kods	Apraksts
61: visi nodaļā uzskaitītie kodi	Adīti vai tamborēti apģērbi un apģērba piederumi
62: visi nodaļā uzskaitītie kodi	Apģērba gabali un apģērba piederumi, kas nav adīti vai tamborēti
6301	Segas un pledi (izņemot 6301 10 00)
6302	Gultas, galda, tualetes un virtuves veļa
6303	Aizkari (ieskaitot drapējumus) un ritināmās žalūzijas; lambrekeni vai baldahīni gultām
6304	Citādi izstrādājumi mājas aprīkojumam, izņemot pozīcijā 9404 minētos
6309	Valkāts apģērbs un citi lietoti tekstilizstrādājumi
6504	Cepures un citas galvassegas, pītas vai izgatavotas, savienojot sloksnes no jebkāda materiāla, oderētas vai neoderētas, ar apdari vai bez apdares
6505	Trikotāžas cepures un citādas mežģīņu, filca un citu tekstilmateriālu galvassegas, adītas vai tamborētas, kas izgatavotas no viena gabala (bet ne no sloksnēm), oderētas vai neoderētas, ar apdari vai bez apdares; jebkāda materiāla tīkliņi matiem, oderēti vai neoderēti, ar apdari vai bez apdares

II daļa

Direktīvas 22.a panta darbības jomā ietilpstoši apavi, apģērba gabali un apģērba piederumi, kas paredzēti lietošanai mājāsaimniecībā vai citādu lietošanai, ja šādi produkti pēc veida un sastāva līdzinās produktiem, kas paredzēti lietošanai mājāsaimniecībā, un kuru galvenā sastāvdaļa nav tekstilmateriāls

KN kods	Apraksts
4203	Apģērbi un apģērba piederumi no ādas vai mākslīgās ādas (izņemot apavus un galvassegas un to daļas, 95. nodaļā minētās preces, piemēram, apakšstilbu aizsargus, sejas aizsargus)
6401	Ūdensnecaurlaidīgi apavi ar gumijas vai plastmasas ārējo zoli un virsu, kas pie zoles nav piešūti vai piestiprināti ar kniedēm, naglām, skrūvēm, tapām vai tamlīdzīgi

KN kods	Apraksts
6402	Citādi apavi ar gumijas vai plastmasas ārējo zoli un virsu
6403	Apavi ar gumijas, plastmasas, dabiskās vai kompozītās ādas ārējo zoli un ādas virsu
6404	Apavi ar gumijas, plastmasas, dabiskās vai kompozītās ādas ārējo zoli un tekstilmateriāla virsu
6405	Citādi apavi”.